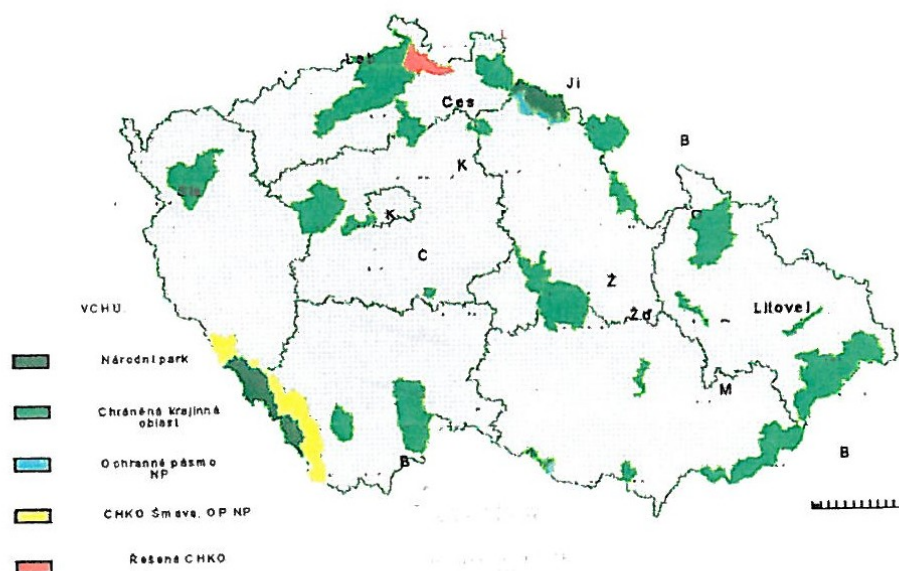

Správa chráněné krajinné oblasti Lužické hory
Školní 12, 471 25 Jablonné v Podještědí

Plán péče

CHKO Lužické hory

návrhová část

Správa chráněných krajinných oblastí České republiky
Kaplanova 1931, 148 00 Praha 4 - Chodov

Obsah

3. Úvod	2
3.1. Dlouhodobé cíle ochrany přírody	3
3.1.1. I. zóna	4
3.1.2. II. zóna	5
3.1.3. III. zóna	6
3.1.4. IV. zóna	6
3.2. Dlouhodobé a krátkodobé cíle	8
3.2.1. Ochrana přírody	8
3.2.1.1 Inventarizační průzkumy	8
3.2.1.2. Maloplošná chráněná území	11
3.2.1.3. Záchrana genofondu	23
3.2.1.4. Dřeviny rostoucí mimo les, památné stromy	27
3.2.1.5. Neživá příroda	30
3.2.1.6. ÚSES	32
3.2.1.7. Monitoring, výzkum	36
3.2.1.8. Dokumentace	39
3.2.2. Lesy a lesní hospodářství	41
3.2.3. Zemědělství	47
3.2.4. Myslivost	52
3.2.5. Vodní hospodářství	58
3.2.6. Výstavba, sídla	65
3.2.7. Doprava	69
3.2.8. Těžba nerostných surovin	70
3.2.9. Průmyslová výroba	71
3.2.10. Energetika	74
3.2.11. Služby a řemesla	75
3.2.12. Rekreace, sport, turistika	76
3.2.13. Výchova, informační služba	78
3.2.14. Strážní služba, inspekční činnost	82
3.2.15. Správa CHKO	83
3.2.15.1. Organizační uspořádání	83
3.2.15.2. Ekonomika	83
3.2.16. Finanční potřeby SCHKO	85
Přílohy Plánu péče	86
Mapové přílohy Plánu péče	87
Použitá literatura	88

3. ÚVOD

Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Lužické hory je vypracován v souladu s § 27, zák. č. 114 / 1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

Plán péče je hlavním koncepčním materiálem ochrany přírody k usměrnění a ovlivňování lidské činnosti v CHKO Lužické hory s ohledem na její poslání. Stanoví střednědobé a dlouhodobé úkoly ochrany přírody v oblastech živé a neživé přírody.

Je koncipován na období 10 let, je zde prostor pro úpravy a doplnění, které nastávají v důsledku legislativních, ekonomických a jiných změn ve společnosti.

V souladu s § 27, odst. 3 zákona č. 114 / 92 Sb., vychází z ochranných podmínek daných zákonem, režimu schválené zonace a dalších podmínek vyplývajících z vyhlášek MCHÚ a jejich plánů péče.

Plán péče o CHKO LH je výchozím podkladem pro územně plánovací dokumentaci, lesní hospodářské plány, osnovy a jiné druhy plánování.

Při zpracování návrhové části, jak je zřejmé z rozborové části se vycházelo s faktu, že přes 22 letou existenci Chráněné krajinné oblasti Lužické hory, nebyly v minulosti prováděny na jejím území systematické přírodovědecké průzkumy a monitoring. Výjimku tvoří ojedinělé průzkumy např. na PR Jezevčí vrch , PR Studený vrch a PR Marschnerova louka.

Proto je jedním z hlavních úkolů do příštího období získání dostatečného množství dat o území. Na jejich základě stanovit konkrétní úkoly v ochraně druhů, biotopů, součástí neživé přírody a jejich managementu.

Další úkoly v práci SCHKO LH jsou dány ustanoveními zákona č. 114/1992 Sb. a prováděcí vyhláškou 395/1992 Sb.

V návrhové části jsou dále rozvedeny činnosti a úkoly nad rámec zákona důležité k zajištění funkcí SCHKO LH.

Foto: nově zrekonstruovaný objekt SCHKO Lužické hory

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

3.1. Dlouhodobé cíle ochrany území CHKO Lužické hory

Dlouhodobým cílem ochrany území CHKO Lužické hory je:

- ◆ zachování a ochrana všech přírodních, estetických a kulturních hodnot krajiny
- ◆ revitalizace poškozeného přírodního prostředí oblasti CHKO Lužické hory
- ◆ vytvoření podmínek pro harmonický sociálně ekonomický rozvoj v oblasti
- ◆ zajištění trvalého udržení a rozvoje těchto vztahů
- ◆ kontrola dodržování základních ochranných podmínek CHKO a krajinného rázu
- ◆ provádění a koordinace přírodovědných průzkumů, ochrana biotopů a druhů a jejich management

Lesní půdní fond

Při strategii ochrany LPF vycházíme ze skutečnosti, že lesní půdní fond představuje asi 2/3 oblasti CHKO Lužické hory, a proto pro svou rozlohu a význam mu dává prioritu v ochranně přírody. Naším dlouhodobým cílem je vytvoření ekologicky stabilních lesních společenstev. Úkolem je podílet se na přeměně současných lesních porostů na porosty druhově a prostorově rozčleněné, s použitím stanovištně vhodných původních dřevin s vysokým podílem listnáčů (nad rámec povinný ze zákona).

V začátcích se musíme orientovat zejména na MCHÚ, I. zónu CHKO a biocentra ÚSES, které tvoří zásobu genetického materiálu pro další postup.

MCHÚ, I. zóny a biocentra ÚSES tvoří relativně hustou síť podchycující nejcennější partie oblasti, zejména vrcholový fenomén, který je svým charakterem nejzachovalejším a nejstabilnějším prvkem přírodního prostředí Lužických hor. V tomto výrazném základu ekologické stability celého území CHKO LH, začleněného do všech stávajících LHP, docílit přirozenou, různověkou dřevinnou skladbu podle příslušných půdních typů, vegetačních stupňů a mikro- až mezoklimatických podmínek. Podporovat šíření původních dřevin z těchto částí do II. a III. zóny a zmlazování těchto dřevin vyskytujících se v lesích II. a III. zóny v příměsí, prosazovat i jejich umělou výsadbu jako melioračních dřevin s dlouhodobým cílem vytvoření ekologicky stabilních lesů druhově i prostorově diverzifikovaných, schopných plnit produkční i mimoprodukční funkce. Tímto způsobem zvýšit biodiverzitu a ekologickou stabilitu lesů v CHKO Lužické hory. Uvedený cíl bude SCHKO LH prosazovat při projednávání a schvalování lesních hospodářských plánů, lesních hospodářských osnov a pomocí managementu, za úzké spolupráce s Lesy ČR jako dominantním vlastníkem lesů na předmětném území.

Za velmi důležitou pokládáme i realizaci záchrany genofondu vzácných a ohrožených dřevin. V začátku se jedná zejména o program záchrany jedle bělokoré a jilmu drsného sběrem semen a po získání sadebního materiálu jeho vysazení do porostů, přednostně do MCHÚ, I. zóny a biocenter.

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

Zemědělský půdní fond

Tvoří přibližně 1/3 rozlohy CHKO Lužické hory. Vzhledem k politickým a sociálně ekonomickým změnám ve společnosti v posledních letech došlo k podstatným změnám v zemědělské politice, což se projevilo i na území CHKO LH. Výsledkem je téměř 70 % ploch ležících ladem s postupnou degradací kvality půd i aktuální vegetace ve prospěch ruderalních plevelů.

Zde je hlavním úkolem udržení I. zóny - orchidejových luk a jejich rozšíření na vhodné lokality pomocí managementu - úpravou stanovištních podmínek.

Ve II.a III. zóně podporovat alternativní zemědělství (např. poradenství při hospodaření v krajině či získání podpory z dotačních titulů MŽP a MZe, podpora zachování krajinných rostlinných odrůd apod.) a šíření přirozených lučních společenstev zákonnou ochranou biocenter a biokoridorů. Je třeba iniciovat koncepční změnu ve využití zemědělské půdy, neboť sekání luk a pastvin bez využití biomasy jen s následným mulčováním přispívá k výše zmíněné degradaci lučních ekosystémů.

Naopak bránit pronikání rekreační výstavby do volné krajiny, otvírce lomů na čedič a pískovec a dalším nežádoucím negativním lidským aktivitám. Trvat na rekultivaci a renaturalizaci krajiny poškozené lidskou činností.

Ostatní plochy a urbanizovaná území

V obcích nacházejících se na území III. a IV. zóny umožnit limitovanou výstavbu (důraz na uchování typické lužické architektury a začlenění nových staveb do krajiny) a sociálně ekonomický rozvoj společnosti.

Do IV. zóny soustředit aktivity jako je drobná řemeslná a průmyslová výroba (sklárný), sportovní a rekreační kapacity a jiné aktivity, které se projevují nepříznivě na přírodním prostředí. Inženýrské sítě a liniové stavby, telekomunikační a jiné rušivé objekty povolovat jen v míře nezbytné pro zajištění rozvoje obcí a služeb občanům a pokud je to možné směřovat tyto aktivity do IV. zóny, nebo mimo území CHKO. Ve správních řízeních hledat taková řešení, jež by byla co nejšetrnější k přírodě a krajině. Veškeré činnosti nesmí měnit dochovaný stav přírodního prostředí a typický krajinný ráz Lužických hor.

Chránit dochované i nově získané hodnoty a ráz oblasti důslednou (procesně i věcně správnou) aplikací příslušných právních předpisů.

Výše uvedené obecné dlouhodobé cíle jsou upřesněny a rozvedeny podle jednotlivých zón v dalších kapitolách včetně návrhů řešení.

3.1.1. I. zóna

Zahrnuje území s nejvýznamnějšími koncentrovanými přírodními hodnotami CHKO, zejména přirozené a málo pozmeněné ekosystémy s ucelenou mírou samořídících funkcí a vysokou mírou ekologické stability. Jsou zde zařazena zvláště chráněná území a jejich ochranná pásma (§ 14, odst.1, a odst. 2, písm.c - f zák.114 / 92 Sb.) a další přírodně bohaté zbytky lesních a nelesních ekosystémů (převážně orchidejové louky), vybraná biocentra, zejména nadregionálního a regionálního významu.

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

Cílem je uchování a ochrana samořídících funkcí a udržení přírodních hodnot, zvýšení druhové diverzity, docílení přirozené druhové skladby lesních porostů a nastolení takových přírodních procesů, aby mohlo být území ponecháno přirozenému vývoji. Toto území slouží jako genofondová rezerva pro další vývojové procesy na území CHKO odkud se budou šířit stabilizující prvky přírodního prostředí na ostatní území CHKO.

Prostředky zajištění vývoje I.zón CHKO:

- ♦ realizace návrhu způsobů řízení vývoje lesních porostů v I. zóně, který byl zpracován ÚHÚL Jablonec nad Nisou
- ♦ realizace zpracovaných plánů péče o MCHÚ, začleněných do příslušných LHP a územních plánů
- ♦ zpracování plánu péče pro celou I. zónu na LPF s důrazem na management bukových porostů, jejich obnovu a stabilizaci
- ♦ v I. zóně na ZPF (orchideové louky) údržba travních porostů kosením v rámci přidělených managementových prostředků
- ♦ zpracovat program na záchranu genofondu cenných dřevin (jedle a jilmy) a vstavačovitých rostlin
- ♦ v průběhu platnosti příslušných LHP sledovat a vyhodnocovat zásahy v rámci realizace plánů péče o MCHÚ. Na základě toho plány péče doplnit a prodloužit jejich platnost pro další období.
- ♦ při novém projednávání LHP a zpracování územních plánů do nich zapracovat výše uvedené odborné podklady

Termín: průběžně

Řešitel: SCHKO LH

3.1.2. II. zóna

Zahrnuje území s významnými přírodními a krajinářsko-estetickými hodnotami. Lesní ekosystémy s částečně pozměněnou druhovou skladbou, zemědělsky extenzivně využívané ekosystémy vhodné pro ekologickou optimalizaci hospodářského využívání s dobře vyvinutými prvky systému ekologické stability krajiny (§ 3, § 4 zák.č.114/92 Sb.). Dále se do této zóny začleňují i území nezbytná pro uchování přírodních hodnot v I. zóně.

Cílem řízení vývoje II.zóny CHKO je za pomoci jemnějších lesnických zásahů, při přijatelném zastoupení hospodářských dřevin dovést lesní ekosystémy ke stavu druhově, prostorově a věkově příznivému s vysokou biodiverzitou a stabilitou. Výhledově převést některé cennější části druhé zóny do zóny první.

Prostředky k dosažení cílů:

Veškerá opatření jsou realizována prostřednictvím LHP, ÚPD, managementu a usměrňováním lidské činnosti v tomto smyslu výkonem státní správy.

Termín: průběžně

Řešitel: SCHKO LH

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

3.1.3. III. zóna

Jsou zde začleněna území značně pozměněná lidskou činností s místně zachovanými přírodními hodnotami.

Zahrnuje značně přeměněné lesní ekosystémy zejména v blízkosti sídel a rozptýlenou zeleň v krajině a dříve intenzivně obhospodařované zemědělské ekosystémy, nyní většinou zatrávněné s nepravidelnou údržbou, s neúplným systémem ekologické stability, typickou rozptýlenou i liniovou zástavbou s dochovanou lidovou architekturou a hodnotným krajinným rázem.

Cílem je postupné zvyšování druhové a prostorové rozmanitosti ekosystémů, zejména vytvářením funkčního systému ekologické stability krajiny, zachování krajinného rázu včetně hodnotné lidové architektury.

Prostředky k dosažení cílového stavu:

- ◆ péče o prvky ÚSES, který je zapracován do LHP a zpracovaných ÚPD
- ◆ při rozhodování o využití území postupovat s ohledem na dochované přírodní poměry a krajinný ráz, limity pro výstavbu (zachování stávajícího charakteru výstavby)
- ◆ na ZPF podporovat ekologicky šetrné zemědělství (zejména v rámci programu "Péče o krajinu" MŽP ČR, dotačních titulů SFŽP a MZe)

Termín : průběžně

Řešitel: SCHKO LH

3.1.4. IV. zóna

Zahrnuje urbanizované území s převážně městskou zástavbou a průmyslovými objekty, s rezervou pro další rozvoj. Jedná se o šest územních celků, jejichž přírodovědná hodnota je výrazně potlačena civilizačními procesy, ekonomickým využitím a soustředěnou zástavbou nejen obytného typu, ale i objekty průmyslovými. Jedná se o intravilány obcí: Krásná Lípa, Chříbská s periferií silně ovlivněnou lidskou činností, Česká Kamenice, Kamenický Šenov s vnějším areálem závodu Lustry, Nový Bor s Arnultovicemi a území přilehlé, jež je pod vlivem urbanizačních procesů, Cvikov s periferní zónou. Do IV. zóny částečně zasahují biocentra ÚSES v podobě městské zeleně většího rozsahu a lesoparků /např. lesopark v Krásné Lípě /.

Cílem je umožnit dostavbu a inženýrské vybavení nezbytné pro obnovu a stabilitu společenského života a hospodářství v sídlech, soustředit zde aktivity, které v ostatních zónách jsou nežádoucí a z pohledu rozvoje společnosti daného regionu potřebné. V rámci ÚSES zachování enkláv hodnotné městské zeleně a parků (Krásná Lípa, Cvikov).

Dlouhodobý cíl:

- ◆ podpora aktivit zlepšujících životní prostředí (např.: stavba kanalizační sítě, ČOV, alternativní zemědělství, programy revitalizace vodních toků a vodních ploch)
- ◆ v některých obcích (např.: Chříbská) se nacházejí architektonicky velmi cenné objekty typické pro lužickou lidovou architekturu. Proto správa bude klást při výkonu státní

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

správy důraz na jejich uchování a zachování typického rázu takových lokalit.

- ◆ začlenění ÚSES do územních plánů. Podpora péče o prvky ÚSES a mimolesní zeleň (z prostředků managementu či programu “Péče o krajinu” MŽP ČR, SFŽP) při spoluúčasti obcí.
- ◆ Zastavěné části větších sídelních útvarů bez větších krajinářsko – estetických a architektonických hodnot vyčlenit z území CHKO vládním nařízením při úpravě hranic.
- ◆ Zejména intravilány částí Jablonného v Podj., Cvikova, Nového Boru, České Kamenice a Krásné Lípy.

Z přehledu ploch uvedeného na str. 12 rozborové části plánu péče o CHKO - kap 2.1.3.3. je patrné, že z celkové rozlohy lesních pozemků ve výši 17.446 ha je do 1. zóny zařazeno 9,0 % plochy, do 2. zóny 82,9 %, do 3. zóny 7,9 % a do 4. zóny 0,2 %.

Rozloha 2. zóny byla vymezena neúměrně vzhledem k skutečnému zastoupení velmi pozměněných ekosystémů. Proto se bude SCHKO LH v budoucnosti zabývat touto záležitostí v závislosti na obnovu jednotlivých LHP a v odůvodněných případech budou provedeny přesuny mezi plochami jednotlivých zón a iniciována změna zonace.

Opatření pro jednotlivé zóny jsou podrobněji rozvedena v dalších kapitolách návrhové části plánu péče.

Termín: průběžně

Řešitel: SCHKO LH

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

3.2. Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

3.2.1. Ochrana přírody

3.2.1.1. Inventarizační průzkumy

3.2.1.1.1. Provedené inventarizace

Tab.č.1: Inventarizační průzkumy provedené v maloplošných chráněných územích

Název MCHÚ	IBP	IGP	ILP	IZP	FP
PP Bílé Kameny	--	Chvátal 1991	Vaca 1975	--	--
NPR Jezevčí vrch	Endtová 1980 Plánská 1993	--	Křivský 1977	Vlček 1970 Honců 1997	--
PR Klíč	Kuncová 1972 Plánská 1997	Čichovský 1978	Vaca 1978 Křivský 1977	Vlček 1972	Konopáčová 1983
PP Kytlice	Abtová 1986	--	--	--	--
PP Líska	Abtová 1987 Morávková 1996	--	Vaca 1980	Flasarovi 1986 I, M	Morávková 1996
PP Louka U Brodských	Plánská 1997	--	--	--	--
PR Marschnerova louka	Plánská 1996 Morávková 1996	--	--	--	Morávková 1996
PP Naděje	Sýkora 1977	Kučera 1973	--	--	--
PP Pustý zámek	Sýkora 1977	Čichovský 1978	Vaca 1981	--	--
PR Studený vrch	Kuncová 1975	--	Vaca 1981	Pešková 1985 Flasarovi 1985 I, M Ložek M 1959 Honců 1997	Formanová 1997
PR Vápenka	Tůma 1964 Kuncová 1975 Plánská 1991	PŘFUK 1955, 1964	Vaca 1975	Flasarovi 1986 I, M Pešková 1986	--
NPP Zlatý vrch	Novotná 1994	Čichovský 1978	Vaca 1981	Flasarovi 1986 I, M	--

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

Vysvětlivky zkratk:

MCHÚ - maloplošné chráněné území
NPR - národní přírodní rezervace
PR - přírodní rezervace
NPP - národní přírodní památka
PP - přírodní památka
IBP - inventarizační botanický průzkum

IGP - inventarizační geologický průzkum
ILP - inventarizační lesnický průzkum
IZP - inventarizační zoologický průzkum
FP - fytocenologický průzkum
I - Isopoda
M - Mollusca
PŘFUK - Přírodovědecká fakulta
University Karlovy

3.2.1.1.2. Potřeby inventarizačních průzkumů

S ohledem na časovou náročnost prováděných průzkumů jejich realizace vyžaduje spolupráci s dalšími odborníky a institucemi. Je třeba klást důraz na spolupráci s odborníky ostatních CHKO a NP, AOPK ČR střediska Brno a Ústí nad Labem a OVM v České Lípě, SČ muzeem v Liberci, vysokými školami a vědeckými ústavy.

Botanické průzkumy

- ♦ dokončit síťové botanické mapování CHKO Lužické hory
- ♦ inventarizační průzkumy před vyhlášením nových maloplošných chráněných území (navržených – např. Vrchoviště Mařeničky, Spravedlnost u Doubice) a navržených k rozšíření (např. PR Klíč)
- ♦ postupná aktualizace průzkumů v jednotlivých MCHÚ

Zoologické průzkumy

- ♦ zpracovat koncepci zoologických průzkumů
Termín: do konce roku 1999
- ♦ provést inventarizační průzkumy v jednotlivých MCHÚ (zejména entomologické a ornitologické)
Termín: průběžně
- ♦ provádění inventarizačních zoologických průzkumů v CHKO
Termín: dle zpracované koncepce

Geologické průzkumy

- ♦ komplexní geologický průzkum CHKO
- ♦ průzkumy MCHÚ
Termín: průběžně

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

Jiné komplexní průzkumy:

- ♦ orografický
- ♦ lichenologické, bryologické a mykologické průzkumy CHKO
- ♦ hydrometeorologický průzkum

Termín: průběžně

Tab. č. 2: Finanční náročnost průzkumů do 5 let

	botanika	zoologie	geologie
PR Studený vrch	10 000	10 000	20 000
NPR Jezevčí vrch	10 000	10 000	20 000
NPP Zlatý vrch	5 000	5 000	5 000
Celkem	25 000	25 000	45 000

Tab. č. 3: Finanční náročnost průzkumů do 10 let

	botanika	zoologie	geologie
PP Bílé kameny	5 000	--	--
PP Kytlice	--	5 000	5 000
PR Klíč	--	10 000	20 000
PP Pustý zámek	10 000	10 000	20 000
PP Naděje	10 000	--	20 000
PR Marschner.louka	--	10 000	--
PR Vápenka	10 000	10 000	20 000
PP Líska	--	10 000	--
PP Louka u Brodských	--	7 000	--
celkem	35 000	62 000	85 000

Řešitel: SCHKO LH ve spolupráci s odbornými organizacemi.

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

3.2.1.2. Maloplošná chráněná území

3.2.1.2.1. Kategorie národní přírodní rezervace

1. Národní přírodní rezervace Jezevčí vrch

Plán péče o MCHÚ na období 1997 - 2006 zpracovaný Ing. Jiřím Smejkaem (fy EKOLES - MANAGEMENT, s.r.o., Jablonec nad Nisou) zaslán na MŽP ke schválení.

Dlouhodobý cíl:

Dlouhodobým cílem je zajistit vývoj a zlepšení přírodního prostředí MCHÚ v souladu s předmětem ochrany NPR kterými jsou zbytky přirozených bukojavorových jaseňin, jako ukázka suťových lesů a květnatých bučin s bohatým podrostem měsíčnice vytrvalé. Zejména zlepšení, popř. udržení přirozené skladby lesních porostů na území NPR až do stádia, kdy budou schopny přirozeného vývoje.

Pro území MCHÚ je navržena cílová skladba stromového patra podle zastoupených souborů lesních typů:

0Z: BO 90-100, BŘ +-10, DB
0K: BO 70-80, (BK>DB)20-30, BŘ
4O: DB 60, BK 30-35, JD 5-10
5K: 5S: BK 80-100, JD +-5, SM +-10, KL +-10
5B: BK 80-90, KL 10-15, JD +-5, LP, JL, JS
5A: BK 70-80, KL 20-25, JL +-5, JD +-5, JS
5J: BK 40-65, KL 25-35, JL +-10, JS 10-15, LP, JD
5V: BK 60-70, KL 10-20, JS +-10, JD +-10, OL
5P: SM 60, JD 20, BK 20

K zajištění dlouhodobého cíle je nutné realizovat následující lesnické zásahy v porostních skupinách:

Klenové bučiny (213A0, 213A1z, 213A5, 213A10, 213A15, 213B2, 213B5z/3, 213B6, 213B6z, 213B8, 213 B15, 213B15z, 213B17/5, 213C10, 213C13/2), cca 25 ha:

Porosty je třeba vhodně usměrnit tak, aby v budoucnosti byly schopny přirozeného vývoje. Výběrným způsobem podporovat přirozené zmlazení, ponechat doupné stromy a padlé kmeny. Do mezer po odumřelých jilmech (grafióza) ve vrcholové partii podsazovat jilmové a bukové odrostky.

Borové kultury (213A3, 213A3z, 213A14), cca 9 ha:

Do porostních mezer zavádět dub (podsíje) a buk (podsadby). Jiné zásahy dle okolností (při nadměrném zmlazování břízy nebo náletu smrku z okolních porostů).

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

Smrkové kultury (213A1, 213A2, 213A3y, 213A4, 213A7, 213A9, 213B3z, 213B8z, 213B12), cca 11ha:

Na kontaktu s listnatými porosty (BK, KL, JS, JL) obnova přirozeným zmlazením. Postupně uvolňovat přirozené zmlazení a prosvětlovat okraje kontaktních porostů - vytěžené kmeny vyklízet se zvýšenou opatrností. Na ostatní ploše zajistit umělou obnovu podsadbami buku a podsíjemí klenu pod clonou porostu - uvolňovat až ve věku 12 - 15 let. Ve snáze přístupných částech provést do samovolně vzniklých mezer výsadbu jedle se zajištěním důsledné ochrany proti zvěři.

Plán péče je podložen rozbohem stanovištních poměrů na principech lesnické typologie. Vlastní praktická opatření jsou zpracována jako doplněk LHP pro decennium 1994-2003 s výhledem pro následující decennium.

Pro zajištění managementu území provést:

- ♦ provedení inventarizačních průzkumů
- ♦ instalace dalších informačních tabulí s podrobnějším textem

3.2.1.2.2. Kategorie národní přírodní památky

1. Národní přírodní památka Zlatý vrch

Plán péče o MCHÚ na období 1. 1. 1996 - 31. 12. 2005 zpracovaný Petrem Zimlem, Mgr. Pavlem Kučírkem (SCHKO LH), Ing. Jiřím Smejkallem a Ing. Rudolfem Nožičkou (fý EKOLES - MANAGEMENT, s.r.o., Jablonec nad Nisou) nebyl dosud schválen MŽP.

Dlouhodobý cíl:

Dlouhodobým cílem je zajistit zachování a ochranu hlavního předmětu vyhlášení NPP - skalní lomové stěny neovulkanického tělesa, dále zajištění popř. udržení přirozené skladby lesních porostů na území MCHÚ.

Pro území MCHÚ je navržena cílová skladba stromového patra podle zastoupených souborů lesních typů:

5Z: BK55, KL20, JS10, JL5, JD10

K zajištění dlouhodobého cíle bude realizováno ve skalní stěně (bezlesí 23 v porostu 513A) odstraňování náletových dřevin ze skalních štěrbin a uvolněných balvanů (min. 2 x za decennium).

Dále k zajištění dlouhodobého cíle je nutné realizovat následující lesnické zásahy v porostních skupinách:

Porosty s převahou buku (513A12):

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

Ve vrcholových partiích budou porosty usměrňovány tak, aby mohly být v budoucnosti ponechány přirozenému vývoji, část dřevní hmoty nebude vyklížena. Ve svahové části bude provedeno smýcení douglasky, modřínu a smrku. Výchovou budou postupně redukovány jeřáb a bříza. V uvolněných mezerách bude provedena podsadba jedle chráněná oplocenkou, popř. síje jilmu.

Lesnická praktická opatření jsou zpracována jako součást LHP pro decennium 1996-2005 s výhledem pro následující decennium.

Pro zajištění managementu provést:

- ♦ provedení inventarizačních průzkumů
- ♦ instalace podrobnější informační tabule
- ♦ instalace výstražných tabulí (případně ochranné bariéry v prostoru pod lomovou stěnou z důvodu padání skalních bloků, nebezpečí úrazu).
- ♦ statické zhodnocení skalní stěny

3.2.1.2.3. Kategorie přírodní rezervace

1. Přírodní rezervace Studený vrch

Plán péče o MCHÚ na období 1. 1. 1996 - 31. 12. 2005 zpracovaný Petrem Zimlem, Mgr. Pavlem Kučírkem (SCHKO LH), Ing. Jiřím Smejkallem a Ing. Rudolfem Nožičkou (fý EKOLES - MANAGEMENT, s.r.o., Jablonec nad Nisou) byl schválen dne 20. 6. 1996.

Dlouhodobý cíl:

Udržení a zlepšení předmětu ochrany PR - lesních společenstev a volných sutí s výskytem chráněných a vzácných druhů rostlin a živočichů, zejména zajištění, popř. udržení přirozené skladby lesních porostů na území MCHÚ.

Pro celé území MCHÚ je navržena následující cílová skladba stromového patra: BK55, KL20-30, JD±5, JS10, JL5, LP.

K zajištění dlouhodobého cíle je nutné realizovat následující lesnické zásahy v porostních skupinách:

Bučiny, popř. přirozené porosty jiných listnatých dřevin (516A11, 516A17, 516B1, 516B7, 516B17, 516C8, 516C10, 516C17, 516D12, 516 E1, 516E4, 516E7, 516E10, 517A7, 517A13, 517B1, 517B7, 517B17, 517B10, 517C3, 517C6, 517C7, 517C11, 517C15), cca 78ha:

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

Podpořit, popřípadě nastartovat přirozenou obnovu. Při uvolňování mýtít zejména místy vtroušený modřín. Při neúspěchu přirozené obnovy provést umělou obnovu buku do mezer. Do porostních mezer rovněž doplnit sítí jilm, popř. odrostky jedle. U mladých porostů (kultur) provádět běžné výchovné zásahy. Obdobným způsobem obnovit proředěné porosty ve vrcholové partii rezervace.

Smíšené polopřirozené porosty s rovnovážným podílem smrku a buku, popř. jiných listnáčů (516A4, 516A10, 516B3, 516D3, 517A4, 517B4, 517B12, 517C8, 517C12), cca 16ha.

Výchova porostů ve prospěch buku s vtroušeným smrkem, který bude redukován asanačním výběrem na cca max. 20 %. Smýtít modřín. Ve vznikajících mezerách lze předpokládat přirozené zmlazení listnáčů. Doporučena je pomístná sítje jilmu.

Smrkové kultury (516B9, 516B16, 516D1, 517C1), cca 2ha.

Na kontaktu s listnatými porosty (BK, KL, JS) obnova přirozeným zmlazením v součinnosti s okrajovou sečí. Vyspělé porosty smrku budou v běžném obmýtí převedeny na porosty s druhově přirozenou skladbou s ponecháním výstavků listnáčů.

Pozn.: K zajištění přirozeného zmlazení je nutné podstatné snížení stavu zvěře.

Lesnická praktická opatření jsou zpracována jako součást LHP pro decennium 1996-2005 s výhledem pro následující decennium.

K zajištění managementu území provést:

- ◆ provedení inventarizačních průzkumů území
- ◆ úprava vyšlapaných cest mimo značené cesty, protierozní opatření
- ◆ instalace podrobnějších informačních tabulí
- ◆ vyřešení rekonstrukce rozhledny na vrcholu

2. Přírodní rezervace Vápenka

Plán péče o MCHÚ na období 1. 1. 1996 - 31. 12. 2005 zpracovaný Petrem Zimlem, Mgr. Kučírkem (SCHKO Lužické hory), Ing. Smejkalem a Ing. Nožičkou (fy EKOLES - MANAGEMENT, s.r.o., Jablonec nad Nisou) byl schválen dne 4. 7. 1996.

Dlouhodobý cíl ochrany:

Zachování této význačné geologické lokality s výskytem jurských vápenců, zajistit, popř. udržet, přirozenou skladbu lesních porostů, rostlinstva a živočichů na území MCHÚ.

Pro území MCHÚ je navržena cílová skladba stromového patra podle zastoupených souborů lesních typů:

5K: BK60, JD20, SM20

5V: BK40-50, KL20, JS10, JD10-20, SM10, LP

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

K zajištění dlouhodobého cíle je nutné realizovat následující lesnické zásahy v porostních skupinách:

Porosty s převahou dřevin odpovídajících přirozenému složení (BK, JS, KL) a s nízkým podílem smrku (331B9b, 331B18/5), cca 2ha:

Vzhledem k současnému vývoji porostů lze doporučit omezené zásahy (pouze zdravotní výběr). Předpokládá se dobré přirozené zmlazení příp. provést doplnění odrostky buku.

Porosty s vyrovnaným zastoupením dřevin odpovídajících přirozenému složení (BK, JS, KL) a smrku (331B9a, 331B8a, 331B11, 331B16/3), cca 4ha:

Vtroušený modřín smýtit při uvolňování, popřípadě předčasně. Zdravotní výběr a uvolňování kvalitního buku a přirozeného zmlazení listnáčů. Zakládání kotlíků jedle. Výhledově smýtit smrk obrubnou sečí s následným umělým zalesněním bukem, klenem a lípou.

Kulturní smrčiny (331B8c, 331B8d, 331B8e, 331B1, 331B4, 331B6a, 331B6b, 331B8b), cca 6ha:

Předčasně smýtit modřín. Zdravotní výběr a uvolňování kvalitního buku a přirozeného zmlazení listnáčů. Zakládání kotlíků jedle. Výhledově smýtit smrk obrubnou sečí s následným umělým zalesněním bukem.

K zajištění managementu provést:

- ◆ zakonzervování výstupů vápenců, vyčištění a skácení náletových dřevin v prostoru lomů
- ◆ provedení inventarizačních průzkumů lokality
- ◆ průběžně sledovat a vyhodnocovat vývoj bylinného patra a četnost výskytu netopýrů ve štolě
- ◆ zřízení (obnovení) historické “Köglerovy naučné stezky” - instalace podrobnějších informačních tabulí

3. Přírodní rezervace Marschnerova louka

Plán péče o MCHÚ na období 1. 1. 1996 - 31. 12. 2000 zpracovaný RNDr. Plánskou (SCHKO Lužické hory) byl schválen dne 3. 1. 1996.

Dlouhodobý cíl:

Zachování stávajícího předmětu ochrany - podmáčené louky s výskytem chráněných a ohrožených druhů vlhkomilných rostlin.

Managementová opatření na lokalitě:

- ◆ založení monitorovacích ploch pro sledování změn populací rostlin
- ◆ opakování botanického inventarizačního průzkumu
- ◆ .monitoring populací rostlin (průběžně)
- ◆ instalace podrobnější informační tabule
- ◆ protierozní opatření
- ◆ odstranění náletových dřevin a ruční kosení (popř. využití lehké mechanizace) travních porostů (1 x ročně až 1 x za 2 roky). Travní hmotu odklízet z pozemků

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

4. Přírodní rezervace Klíč

Plán péče o MCHÚ na období 1997 - 2006 zpracovaný Ing. Jiřím Smejkallem (fy EKOLES - MANAGEMENT, s.r.o., Jablonec nad Nisou) nebyl doposud schválen.

Dlouhodobý cíl:

Zachování předmětu ochrany MCHÚ - tolitové doubravy na vrcholu, skalních a suťových společenstev, reliktní květeny a zvířeny rezervace a cenné listnaté porosty s bohatým přirozeným zmlazením na svazích.

Nutno zajistit, popř. udržet přirozenou skladbu lesních porostů na území MCHÚ. Pro celé území MCHÚ je navržena sumární cílová skladba stromového patra: BK 80 - 90, KL 10 - 15, JD + - 5, LP, JL, JŘ, BŘ, SM.

K zajištění dlouhodobého cíle je nutné realizovat následující lesnické zásahy v porostních skupinách:

Bučiny (23C13, 23C15, 23C16), cca 14ha:

Zásahy omezit pouze na podporu přirozeného zmlazení, v případě uvolňování ponechat část hmoty v porostu. V horní mezernaté zabuřené části provést umělé zalesnění bukem.

Smrkové kultury (23C1, 23C3, 23C9, 23C12z), cca 6ha:

Přeměnit podsadbami buku a podsíjemi kleny pod clonou živého a podle nutnosti i odumřelého porostu s uvolněním až ve věku 12 - 15 let. Kvůli zastínění výsadby a ochraně půdy vyčkat s likvidací modřínu, ale nepřipustit jeho zmlazování.

Holina v S části vrcholové partie (bezlesí 23):

Zalesnit stanoviště vhodnými dřevinami přes přípravný jeřábový porost.

Dubina na JZ svahu pod vrcholem (23 bezlesí 23): Provést miskovou síjí dubu nebo výsadbu autochtonních odrostků. Při výšce dubového nárostu 1 m vytěžit modřín.

Navrhovaná opatření jsou podložena rozбором stanovištních poměrů na principech lesnické typologie a jsou zpracována jako doplněk LHP pro decennium 1994-2003 s výhledem pro následující decennium.

V rámci managementových opatření provést:

- ◆ rozšíření a přehlášení rezervace o 18 ha cenných bukových porostů s příměsí ostatních listnáčů a přirozeným zmlazením na JV svahu
- ◆ přehlášení rezervace
- ◆ provedení inventarizačních průzkumů
- ◆ další pokračování rekonstrukce turistické stezky k vrcholu Klíče silně narušené vysokou návštěvností, protierozní opatření
- ◆ instalace informačních tabulí po trase stezky (naučná stezka)

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

3.2.1.2.4. Kategorie přírodní památka

1. Přírodní památka Kytlice

Plán péče o MCHÚ na období 1. 1. 1993 - 31. 12. 1998 zpracovaný RNDr. Plánskou (SCHKO Lužické hory) byl schválen dne 25. 5. 1993.

Dlouhodobý cíl:

Zachování předmětu ochrany - populace šafránu jarního

V rámci managementu provést:

- ◆ zpracování nového plánu péče na období 1. 1. 1999 - 31. 12. 2004
- ◆ instalace dalších informačních tabulí
- ◆ odstranění náletových dřevin a ruční kosení (popř. využití lehké mechanizace) travních porostů (1 x ročně). Travní hmotu odklízet z pozemků.

2. Přírodní památka ledová jeskyně Naděje

Plán péče o MCHÚ na období 1. 1. 1994 - 31. 12. 2003 zpracovaný Petrem Zimlem (SCHKO Lužické hory) byl schválen dne 9. 2. 1993.

Dlouhodobý cíl:

Zachování předmětu ochrany - puklinové jeskyně v suťovém poli s celoročním výskytem ledu. Zajištění, popř. udržení přirozené skladby lesních porostů na území MCHÚ.

Pro území MCHÚ je navržena cílová skladba stromového patra podle zastoupených souborů lesních typů: 6N: BK70, BŘ20, SM10

K zajištění dlouhodobého cíle je nutné realizovat následující lesnické zásahy v porostních skupinách:

Bučiny s podílem smrku (217D12):

Zásahy omezit na podporu přirozeného zmlazení buku. V případě výskytu podkorního hmyzu (zejména lýkožrout) bude provedena likvidace napadených jedinců smrku s následnou kontrolou případných ohnisek výskytu.

Další managementová opatření:

- ◆ pravidelná údržba vstupní mříže a přístupové cesty
- ◆ instalace tabule zakazující vstup do jeskyně a poškozování CHÚ
- ◆ pravidelné měření teplotních poměrů v jeskyni

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

3. Přírodní památka Bílé kameny

Plán péče o MCHÚ na období 1. 1. 1993 - 31. 12. 2002 zpracovaný Petrem Zimlem (SCHKO Lužické hory) byl schválen dne 10. 5. 1995.

Hlavní cíl:

Zachování předmětu ochrany - morfologicky unikátních skal z křídových pískovců ohlazených do hříbovitých až polokulovitých tvarů

Foto: PP Bílé kameny

- ◆ přehlášení CHÚ, které bylo vyhlášeno na nesprávných parcelách
- ◆ navrženo je smýcení porostní skupiny 24F13 a lesního porostu v mýtném věku (majetek obce Jítrava) při JV okraji skalního útvaru a následně udržování bezlesí z důvodu vytváření nepříznivého vlhkého mikroklimatu, které podmiňuje růst řas na skalním útvaru s negativními důsledky. Smýcením dojde i ke zhoršení růstových podmínek pro náletové dřeviny osidlující skály.

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

- ♦ skácení grafiózních dubů v prostoru CHÚ
- ♦ odstraňování náletových dřevin ze skalních štěrbin k omezení eroze skalního útvaru

4. Přírodní památka Pustý zámek

Plán péče o MCHÚ na období 1. 1. 1996 - 31. 12. 2005 zpracovaný Petrem Zimlem, Mgr. Pavlem Kučírkem (SCHKO LH), Ing. Jiřím Smejkallem a Ing. Rudolfem Nožičkou (fý EKOLES - MANAGEMENT, s.r.o., Jablonec nad Nisou) byl schválen dne 4. 4. 1996.

Hlavní cíl:

Zachování hlavního předmětu ochrany této geologické lokality - horizontálního uspořádání mohutných sloupců znělce s jedinečnou ukázkou odlučnosti hornin vyvěřelých při třetihorní vulkanické činnosti v Čechách.

Zajištění, popř. udržení přirozené skladby lesních porostů na území MCHÚ.

Pro území MCHÚ je navržena cílová skladba stromového patra podle zastoupených souborů lesních typů:

0N: KL60, LP5, JS5, SM30 (v porost. skupině 526B8)
SM30-40, BK30-40, BO15-20, DB5, JD10 (v porost. skupině 526B17)
5N: KL60, LP5, JS5, SM30
0N: SM30-40, BK30-40, BO15-20, DB5, JD10
5S: SM30-40, BK30-40, BO15-20, DB5, JD10

K zajištění dlouhodobého cíle je nutné realizovat následující lesnické zásahy v porostních skupinách:

Porosty s převahou smrku a podílem stanovištně vhodných dřevin (zejména buku a klenu, 526B8, 526B17):

Výchova porostů ve prospěch buku, klenu, lípy a jasanu s vtroušeným smrkem. Smýtit modřín a odstranit zmlazení vejmutovky. V mezerách a na plochách $\pm$ bez nadrostu je navržena umělá obnova buku, popř. jedle.

Lesnická praktická opatření jsou zpracována jako součást LHP pro decennium 1996-2005 s výhledem pro následující decennium.

V rámci managementu území provést:

- ♦ statické zhodnocení lomové stěny a její sanace Ve skalní stěně, která je hlavním předmětem ochrany (bezlesí 23 v porostu 526B8) bude realizováno odstraňování náletových dřevin ze skalních štěrbin a uvolněných balvanů ve stěně, u kterých je nebezpečí zřícení na vozovku pod stěnou (min. 2 x za decennium)
- ♦ rekonstrukce výstupové stezky a vyhlídky
- ♦ instalace podrobnější informační tabule

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

5. Přírodní památka Líska

Plán péče o MCHÚ na období 1. 1. 1996 - 31. 12. 2005 zpracovaný Petrem Zimlem, Mgr. Pavlem Kučírkem (SCHKO LH), Ing. Jirím Smejkallem a Ing. Rudolfem Nožičkou (fy EKOLES - MANAGEMENT, s.r.o., Jablonec nad Nisou) byl schválen dne 20. 6. 1996.

Dlouhodobý cíl:

Zachování předmětu ochrany - javorové bučiny se souvislým porostem měsíčnice vytrvalé. Zajištění, popř. udržení přirozené skladby lesních porostů na území MCHÚ.

Pro území MCHÚ je navržena cílová skladba stromového patra podle zastoupených souborů lesních typů :

5D: BK 75-80, JD 10, JS 5, KL 5-10, JL, SM

5V: BK 50, KL 5, JS 5, SM 20, JD 20

K zajištění dlouhodobého cíle je nutné realizovat následující lesnické zásahy v porostních skupinách:

Bučiny (510C17):

V silně proředěném porostu je navržena umělá obnova buku a jeho ochrana před okusem oplocením. V dalším decenniu se kromě přirozené obnovy buku předpokládá doplnění jedle výsadbou poloodrostků do individuálně chráněných kotlíků. Horní etáž bude ponechána bez zásahu.

Smrkové kultury (508B16):

Bude smýcen smrk v nejproředěnější části a uvolněno bukové zmlazení - tam, kde chybí bude provedeno zalesnění bukem a jedlí. V následujícím decenniu bude provedena clonná seč na zbylé části. V případě neúspěchu přirozené obnovy bude provedena výsadba jedle.

Pozn.: K zajištění přirozeného zmlazení je předpokládáno snížení stavu zvěře.

Lesnická praktická opatření jsou zpracována jako součást LHP pro decennium 1996 -2005 s výhledem pro následující decennium.

Další managementová opatření:

- ◆ provedení oplocení nejcennější části PP, jako ochranu před okusem zvěří
- ◆ instalace podrobnějších informačních tabulí

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

6. Přírodní památka Louka u Brodských

Plán péče o MCHÚ na období 1. 1. 1997 - 31. 12. 2007 zpracovaný RNDr. Plánskou (SCHKO Lužické hory) byl schválen dne 15. 12. 1997.

Dlouhodobý cíl:

Zachování předmětu ochrany - podmáčené louky s masovým výskyte prstnatce májového a dalších chráněných a ohrožených druhů rostlin.

Foto: vstavačová louka - PP Louka u Brodských

Další managementová opatření

- ◆ Odstranění náletových dřevin a ruční kosení (popř. využití lehké mechanizace) travních porostů (1 x ročně). Travní hmotu odklízet z pozemků. Monitoring populací chráněných druhů rostlin (průběžně).
- ◆ založení monitorovacích ploch pro sledování změn populací chráněných druhů rostlin
- ◆ opakování botanického inventarizačního průzkumu

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

3.2.1.2.5. Návrh na vyhlášení MCHÚ

Vrchoviště Mařeničky

Přírodovědecká hodnota celé lokality spočívá především v zachovaném, relativně mocném rašelinném ložisku. Ložisko je situováno východně od jižní části obce Mařeničky, je protáhlého tvaru v délce cca 500 m a šířce 100 - 150 m. Stromová vegetace je tvořena především velmi významnými lesíky s břízou pýřitou (*Betula pubescens*), které jsou v Čechách již velmi vzácné. Přítomny jsou horské prvky a druhy charakteristické pro mokré louky. Byla nalezena populace *Oxycoccus palustris*. V každém případě je třeba zajistit podrobný průzkum rašeliniště, který by obsáhl více oborů a poskytl potřebné podklady pro zajištění stability lokality (management a monitorování lokality). V roce 1997 byl proveden arachnologický průzkum lokality.

Termín vyhlášení: "Vrchoviště Mařeničky" v kategorii přírodní památka bude provedeno v časovém horizontu dvou let, tj. do roku 2000.

Vrch Spravedlnost u Doubice

Zalesněný kopec mezi Doubicí a Chříbskou nad samotami Liščí bělidlo. Hodnotný smíšený a listnatý les s náročnějšími druhy dřevin (buk, lípa, habr). V podrostu rostou chráněné druhy rostlin (např. měsíčnice vytrvalá /*Lunaria rediviva*/ pod vrcholem). Z literatury je znám výskyt *Woodsia ilvensis* - glaciálního reliktu. Bohatý jarní aspekt.

Termín vyhlášení: Bude ještě zpřesněn po provedených inventarizačních průzkumech.

Správa CHKO Lužické hory na základě provedených botanických a zoologických průzkumů zváží možnost vyhlášení dalších MCHÚ:

Ledovcová moréna u Jítravy - geologická lokalita, průnik ledovce na naše území

Jánské kameny - geologická lokalita

Havraní a Horní skály - geologická lokalita, pískovcové skalní věže

Krkavčí kameny - geologická lokalita, čedičové výchozy

Luž - lesní ekosystémy, botanická a zoologická lokalita

Milštejn - lesní ekosystémy, geologický útvar

Lesní rybníček v Lísce, tzv. Noldenteich - mokřad, botanická lokalita

případně další na základě výsledku průzkumu území.

3.2.1.2.6. Návrh na přehlášení

PP Bílé kameny v době vyhlášení byly nesprávně zakresleny do mapových podkladů.

Termín přehlášení: rok 1999

PP Líska do kategorie přírodní rezervace neboť svou rozlohou a charakterem přírodních hodnot odpovídá této kategorii mnohem více než kategorii přírodní památka (viz. zákon).

Termín přehlášení: do roku 2000

PR Klíč bude pravděpodobně rozšířena o porosty 23 E, 23 D. Jedná se o bukové prostory, které jsou vzácnou ukázkou bukových lokalit na křídových sedimentech s vysokým stupněm přirozeného zmlazení.

Termín přehlášení: 1999

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

3.2.1.3. Záchrana genofondu

3.2.1.3.1. Ohrožené druhy rostlin

1. Evidence zvláště chráněných druhů

- ♦ dokončit mapování výskytu zvláště chráněných druhů se zákresem do map v měřítku 1 : 10 000. Průběžné doplňování nově nalezených lokalit

Termín: 1. etapa rok 2 000

- ♦ inventarizace rozšíření vybraných indikačních druhů (tis, jedle aj.)

2. Asanační zásahy

Druhy silně ohrožené:

kruštík bahenní (*Epipactis palustris*) - kosení jednou ročně s odstraněním biomasy, omezení zarůstání lokalit náletovými dřevinami.

Termín: každý rok

Druhy ohrožené:

prha chlumní (*Arnica montana*) - zajištění managementu na lokalitách s výskytem - kosení a odstranění biomasy.

Termín: každý rok

prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*) - vyhlášení ZCHÚ, zajištění managementu - kosení lokalit a odstranění biomasy, likvidace zarůstání náletovými dřevinami.

Termín: každý rok

prstnatec listenatý (*Dactylorhiza longibracteata*) - vyhlášení ZCHÚ, zajištění managementu - kosení, odstranění biomasy, likvidace náletu

Termín: každý rok dle potřeby

rojovník bahenní (*Ledum palustre*) - prosvětlení lokality, odstranění smrku

Termín: dle potřeby

tuřice Davallova (*Vignea davalliana*) - zachování stávajícího stavu lokalit, management na lokalitách s výskytem - kosení s následným odstraněním biomasy

Termín: dle potřeby

vachta trojlistá (*Menyanthes trifoliata*) - vyhlášení ZCHÚ, management na lokalitách výskytu - vytváření tůňek a malých vodních ploch, kosení, odstranění biomasy a náletových dřevin. Termín: průběžně každý rok dle potřeby

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

3. Návrhy opatření k omezení nepůvodních druhů:

křídlatka japonská (*Reynoutria japonica*) a křídlatka sachalinská (*Reynoutria sachalinensis*) - omezit rozšiřování křídlatky kosením a postřikem glyfosátem Roundup, provádět mapování křídlatky ve spolupráci s Povodím Ohře a SCHKO Labské pískovce.

Termín : průběžně ve vegetační sezóně

4. Záchranné transfery

V souvislosti s výstavbou obchvatu silnice ve Svoru byl proveden záchranný transfer prstnatce májového (*Dactylorhiza majalis*) z ohrožené lokality ve Svoru u potoka na náhradní biotop. Lokalita byla vybrána na mokré louce za dětskou léčebnou ve Cvikově. Populace prstnatce májového zde byla posílena. Celkem bylo přeneseno 114 kusů rostlin. Způsob a technika přenosu byly konzultovány s pracovníky Severočeské botanické zahrady v Liberci a pracovníky OVM v České Lípě.

Podobný postup bude i v dalších případech.

Termín: průběžně, dle potřeby

5. Obnova květnatých luk výsevem

V současné době existují firmy, které mají ve svém programu pěstování a produkci osiva planých druhů rostlin naší flóry a nabízí obnovu květnatých luk výsevem semen z pěstovaných rostlin. Lze využít i této možnosti, ale jedná se o záležitost finančně náročnou, osivo je často sebráno z nevyhovujících oblastí.

Z toho vyplývá nutnost vytvoření vlastní zásoby původního genetického materiálu sběrem semene a jeho napěstování na vhodné lokalitě s následným využitím jako osiva pro obnovu květnatých luk, zejména na dnes ruderalizované orné půdě ale i na původních horských loukách.

Termín: dlouhodobá záležitost, realizovatelná po vyjasnění vlastnických vztahů

Předpoklad rok 2000.

3.2.1.3.2. Ohrožené druhy živočichů

Pro ochranu chráněných druhů živočichů je třeba se zaměřit především na uchování jejich stávajícího přírodního prostředí - zaměřit se na ochranu biotopu výskytu. Na správě CHKO vzhledem k absenci zoologa nebyly pravidelně sledovány a vyhodnocovány stavy populací chráněných živočichů (spolupráce s OVM Česká Lípa pouze při entomologických průzkumech).

Dlouhodobý cíl:

- ♦ provedení systematického zoologického průzkumu celého území CHKO LH se zaměřením na všechny skupiny živočichů. Nutnost vytvoření týmu externích spolupracovníků z různých odborných a vědeckých ústavů

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

- ♦ provádění pravidelného monitoringu stavu populací chráněných a ohrožených druhů, vyhodnocování a zpracování výsledků, zpracování programů pro jejich ochranu

Termín: průběžně v návaznosti na získané finanční prostředky

Řešitel: SCHKO LH

3.2.1.3.3. Záchranné programy, záchranné chovy, reintrodukce

- ♦ pokračování programu Formica. Nutnost navázání bližšího kontaktu s LČR - Formica, jako druh biologického boje proti škůdcům

Termín: průběžně dle potřeby a finančních prostředků

- ♦ reintrodukce tetřevovitých na území CHKO LH - tetřívka obecný. Příprava programu znovuvysazení tetřívka na vhodnou lokalitu a jeho následná ochrana a management.

Termín: r. 2002

- ♦ zřízení stanice pro handicapované živočichy. Ve spolupráci s nevládními organizacemi (ČSOP a pod.) získat vhodný pozemek pro zřízení stanice.

Termín: do r. 2001

- ♦ pokračování programu na záchranu *Abies alba* a *Ulmus scabra*, zejména ve spolupráci s LČR LS Rumburk kde probíhá dlouhodobě evidence plodících jedinců zejména jedle, sběr semene a množení autochtonního materiálu. Osivo použít přednostně pro MCHÚ, I. zóny CHKO a prvky ÚSES. Další potřebné množství osiva a sadby jedle zajistit nákupem osiva vhodné provenience. Pro záchranu jilmů využít semeno ze sběrů na území CHKO LH.

Termín: průběžně

- ♦ zavádění vzácných listnáčů do porostů (např. třešeň ptačí, jilmy) podsadbou nebo při obnově porostů. Toto zpracovat do následných LHP.

Termín: průběžně, ve spolupráci s LČR a ostatními vlastníky lesa.

- ♦ od roku 1994 se realizuje program “ Rozšíření vstavačovitých v Lužických horách a vliv biotechnických zásahů na jejich populační dynamiku ve vybraných lokalitách”. Po vyhodnocení zvolit neoptimálnější variantu managementu lokalit vstavačovitých a tak podpořit jejich rozšiřování.

Termín: průběžně

Uchování rozmanitosti a bohatosti genofondu je třeba zajistit na několika úrovních:

- ♦ mapování aktuálního stavu
- ♦ vybudování funkčního systému ekologické stability
- ♦ zajištění odpovídajícího způsobu obhospodařování
- ♦ záchranné transfery v nezbytných případech

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

Genové základny lesních dřevin

Genové základny v CHKO Lužické hory jsou pouze na LHC Rybníště. Byly vymezeny dle metodického návrhu k vyhlášení a hospodaření v genových základnách lesních dřevin ze 17. 1. 1990 - Věstník MLHD část 1 - 2/1990 a schváleny 1. 1. 1994. Celková plocha činí 970,56 ha. Jsou vyhlášeny pro buk, javor klen a smrk.

Nutnost podrobné inventarizace, zmapování a zpracování genofondu lesních dřevin, zejména vzácných a ohrožených / jedle bělokorá, jilmy, horský ekotyp borovice lesní/.

Termín : r.2002

Zpracovatel : SCHKO LH, ve spolupráci s LČR a ÚHÚL

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

3.2.1.4. Dřeviny rostoucí mimo les, památné stromy

V současné době všechny dřeviny rostoucí mimo les spadají do kompetence místně příslušných správních orgánů - obcí. V roce 1997 si Správa CHKO Lužické hory vyhradila působnost v povolování kácení dřevin na pozemcích podél vodních toků, silnic a ve vlastnictví obcí. Výjimkou je obec Studený, kde si Správa vyhradila působnost na všech pozemcích. V současné době je na území CHKO Lužické hory sedm stromů, vyhlášených jako památné.

- ♦ tis červený v k.ú. Krompach - 3 ex.
- ♦ borovice lesní v k.ú. Mařenice - 1 ex.
- ♦ javor mléč v k.ú. Mařeničky - 1 ex.
- ♦ lípa velkolistá v k.ú. Trávník - 1 ex
- ♦ lípa malolistá v k.ú. Chříbská - 1 ex

Foto: památný strom - borovice lesní v Mařenicích

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

Stromy byly v letech 1996 a 1998 odborně ošetřeny specializovanou firmou, a jejich zdravotní stav je stabilizovaný kromě javoru mléče v Mařeničkách, který se na konci roku 1997 rozlomil, takže v současné době je nutno zrušit jeho vyhlášení za památný strom a zbytky asanovat.

Významnou součástí krajiny v CHKO je mimolesní zeleň, která se výrazně podílí na utváření stability, charakteristického krajinného rázu a druhové biodiverzity. Bez významu není ani její výchovná funkce ve vztahu k místnímu obyvatelstvu a návštěvníkům Lužických hor. Správa CHKO Lužické hory mnohé remízky, malé lesíky a liniová stromořadí začlenila do ÚSES (různých úrovní).

3.2.1.4.1. Opatření k ochraně památných stromů:

Návrhy na ošetření a péči o památné stromy budou detailně zpracovány v jednotlivých návrzích na vyhlášení po konzultaci s dendrologickou laboratoří AOPK Praha, případně s dalšími odbornými pracovišti a jejich realizace bude hrazena z prostředků managementu a PPK MŽP.

Foto: památný strom - tis v Krompachu

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

Krátkodobé cíle:

- ◆ průběžné sledování zdravotního stavu památných stromů a významných soliter v krajině
- ◆ systematická péče dřeviny rostoucí ve vymezených prvcích ÚSES a liniovou zeleň – využití prostředků, managementu SCHKO a PPK MŽP ČR za finanční spoluúčasti obcí
- ◆ důsledné vyžadování odborné kvalifikace firem ošetřujících dřeviny (spolupráce s obcemi)
- ◆ vyhlášení nových památných stromů:
 - lípa srdčitá k. ú. Drnovec - 1 ex.
 - dub letní k. ú. Dolní Chřibská - 1 ex.
 - buk lesní k.ú. Česká kamenice - 2 ex.
 - skupina stromů v k.ú. Chřibská (jasan ztepilý - 2 ex, dub letní - 2 ex, javor klen - 1 ex, jírovec maďal - 1 ex. a lípa srdčitá - 1 ex.)
 - lípa srdčitá v k. ú. Dolní Chřibská - 1 ex.
 - javor klen - 2 ex. k. ú. Krompach

3.2.1.4.2. Péče o ostatní mimolesní zeleň

Dlouhodobý cíl:

- ◆ spolupráce v dokumentaci mimolesních dřevin s městskými ekology
- ◆ průběžné sledování jejich zdravotního stavu
- ◆ péče o mimolesní zeleň ve spolupráci s vlastníky (podpora opatření z managementu, využití dotačních titulů v rámci PPK MŽP, SFŽP).

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

3.2.1.5. Neživá příroda

3.2.1.5.1. Návrh péče o geologické jevy

Význačné geologické jevy jsou většinou vyhlášeny za zvláště chráněná území. Jsou pro ně zpracovány plány péče, v nichž jsou podrobně popsána jednotlivá opatření, zajišťující jejich ochranu. Financování bude realizováno z managementu, popř z programu “Péče o krajinu” SFŽP.

3.2.1.5.2. Geomorfologická nebezpečí

- ◆ obnovení těžby v lomech, exploatace přírodních zdrojů
- ◆ eroze
- ◆ sesuvy půdy, řícení skal

Obnovení těžby v lomech

Za geomorfologická nebezpečí mohou být považovány snahy některých subjektů znovu obnovit těžbu v opuštěných lomech, případně otevřít nový lom. Ze strany podnikatelské veřejnosti byl velký tlak např. na otevření nového lomu na Šenovském vrchu. Tato lokalita byla při úpravách zónování zařazena do I. zóny. Jedinou výjimkou bude povolená těžba pískovce v povrchovém lomu v Horní Kamenici, kde nyní končí termín dobývání a bude projednávána nová POD studie. Pískovec bude odtěžen v šířce asi 50 m a v délce cca 70 m od současné lomové stěny, která bude po odtěžení vysvahována a zalesněna.

Cíle ochrany starých lomů: Zachování druhové diversity rostlin a živočichů ve starých opuštěných lomech i zachování současného krajinného rázu. K dosažení tohoto cíle bude Správa CHKO Lužické hory dbát na zamezení devastace dochovaných přírodních hodnot zařazením některých geomorfologicky a biologicky cenných lokalit do zón zvýšené ochrany, případně bude nejcennější lokality vyhlášovat jako maloplošná chráněná území.

Termín: průběžně

Exploatace přírodních zdrojů

Byly zaznamenány snahy provádět vrty a jímat prameny kvalitní pitné vody v oblasti Kyjova u Krásné Lípy. Vývoz 80 vagónů pitné vody (v lahvích) denně by zřejmě časem ohrozil nejenom zdroje podpovrchové pitné vody, ale mohlo by docházet k sesuvům půdy v lokalitě čerpání. V současnosti jednání nebyla obnovena.

Cíle Správy CHKO Lužické hory při ochraně přírodních zdrojů: Dbát důsledně na dodržování pokynů Programu zadržení vody v ČR.

Termín: průběžně

Eroze

Nebezpečí eroze je třeba věnovat pozornost neustále. Projevuje se např. při výstavbě svážnic (nezabezpečené svahy nad svážnicemi). Při použití nevhodné mechanizace v lesních porostech může docházet ke značným škodám na strmých svazích.

V posledních letech dochází díky nedovolenému horolezeckému využívání některých lokalit (např. PP Bílé kameny) k poškození povrchu skal i okolní vegetace a půdního povrchu a následné vodní erozi.

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

Opatření k zamezení negativním jevům: vyžadovat na exponovaných a nesnadno přístupných místech přibližování dřeva koňmi a lanovkami a vyhnout se těžké mechanizaci. Při výstavbě svážnic je třeba požadovat podélné i příčné odvodnění a použití geotextilií ve svažitém terénu. Posílit strážní a kontrolní činnost a zamezit tak nedovoleným výstupům horolezců.

Termín: průběžně

Sesuvy půdy, řícení skal

Vzhledem k tomu, že podstatu jevu nelze ovlivnit, je třeba usměrnit alespoň některé faktory, které ve svém důsledku mohou sesuvy půdy nebo řícení skal ovlivnit (např. neúměrné jímání vody, používání silných náloží při odstřelech v lomech apod.)

Termín : průběžně

Řícení skalních bloků ohrožuje i NPP Zlatý vrch. Skalní bloky se uvolňují působením abiotických činitelů (déšť, mráz, sluneční záření ...) i biotických činitelů (kořeny náletových dřevin). Správa CHKO Lužické hory dbá o odstranění vlivu náletových dřevin jejich asanací.

Termín: opakovaně po 5 - 7 letech

Krátkodobé a střednědobé cíle

1. nepovolit znovuobnovení těžby pískovce, čediče a znělce
2. nepovolit velkoobjemové čerpání kvalitní podpovrchové pitné vody tak, aby nedošlo k ohrožení nadloží sesuvy
3. důsledně požadovat používání vhodné techniky při kácení a přibližování dřeva, vyhnout se používání těžké mechanizace. Při výstavbě svážnic pozvolné a stupňovité vysvahování naspů nově budovaných lesních cest a svážnic, případně používání geotextilií a sítí proti sesuvům skal.
4. vymezit lokality a podmínky k provozování horolezecké činnosti, dokumentovat návštěvnost a vývoj horolezecky využívaných a využitelných objektů a cest výstupů. Přesnou evidenci lezeckých terénů provést nejpozději do konce roku 2000. Kontrolovat dodržování podmínek stanovených pro lezení na těchto objektech a důsledně vyžadovat jejich naplnění. Spolupracovat při plnění těchto úkolů s horolezeckými organizacemi a jejich členy.

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

3.2.1.6. Územní systémy ekologické stability (ÚSES)

ÚSES je vzájemně propojený soubor přirozených nebo přírodě blízkých ekosystémů, který pomáhá udržovat ekologickou stabilitu krajiny.

Rozlišujeme místní (lokální), regionální a nadregionální ÚSES.

Cílem zabezpečování ÚSES v krajině (Löw, 1995) je:

- ◆ uchování a podpora rozvoje přirozeného genofondu krajiny
- ◆ zajištění příznivého působení na okolní, ekologicky méně stabilní části krajiny
- ◆ podpora možnosti polyfunkčního využívání krajiny
- ◆ uchování významných krajinných fenoménů

Stručné zhodnocení stávajícího stavu

V současné době jsou pro celé území CHKO Lužické hory zpracovány generely místních ÚSES (dále MÚSES nebo LÚSES). Podkladem pro jejich zpracování byl **Generel regionálního ÚSES Českolipska (Míchal, 1993)**, který vycházel ze **Severočeského regionálního ÚSES (Míchal, Stáhlík, 1991)**. Jednotlivé generely MÚSES vznikaly postupně v letech 1993 - 1996, celkem se na jejich zpracování podílelo 6 různých zpracovatelů a byly zadávány různými referáty 3 okresních úřadů a Ministerstvem životního prostředí ČR.

Seznam generelů MÚSES :

Plán MÚSES pro k.ú. Hrádek n. Nisou (Hromek, 1993)
Plán MÚSES pro k.ú. Rynoltice (Hromek, 1993)
MÚSES na lesní půdě v CHKO Lužické hory v obvodu LHC Česká Lípa (Smejkal, 1994)
Generel MÚSES k.ú. Kamenický Šenov (Čadílek, Valeš, Reichl, 1994)
LÚSES k.ú. Krompach (Sklenička, 1994)
LÚSES pro území CHKO Lužické hory v okrese Děčín (Sklenička, 1994)
MÚSES k.ú. Lvová (Burdová, 1994)
Generel MÚSES pro k.ú. Kněžice, Petrovice, Heřmanice - část, Mařenice, Mařeničky, Dolní a Horní Světlá, Naděje, Trávník, Svor, Rousínov, Arnultovice (Hromková, 1995)
MÚSES Kunratice u Cvikova, Drnovec, Cvikov, Nový Bor, (Burdová, 1995)
ÚSES Polevsko, Dolní Prysk, Horní Prysk (Burdová, 1995)

Kromě výše jmenovaných generelů bylo zpracováno ještě **“Začlenění plánů MÚSES pro územní obvody Hrádek n. Nisou a Rynoltice do LHP” (ÚHÚL Jablonec nad Nisou, 1994).**

Lesy v biocentrech na LHC Česká Lípa, LHC Rybníště v okrese Děčín a části LHC Rumburk jsou zařazeny do kategorie lesů zvláštního určení (§ 8 odst. 2 f) zák. 289/95 Sb.). ÚSES všech úrovní (biocentra) je na většině území CHKO Lužické hory promítnut do LHP, vyjma území LHC Rybníště v okrese Česká Lípa (cca 1200 ha), kde byl generel ÚSES vypracován až po základním protokolu k obnově LHP.

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

Jak bylo výše zmíněno, všechny generely byly dokončeny před zpracováním Územně technického podkladu (ÚTP) ÚSES (Bínová a kol., 1996), pořízeným Ministerstvem pro místní rozvoj. Tento podklad je územně technickým podkladem MMR ČR, je podkladem pro zpracování územně plánovacích dokumentací a je závazným oborovým dokumentem pro orgány ochrany přírody. ÚTP ÚSES řeší regionální a nadregionální úroveň ÚSES, bohužel mezi již zpracovanými generely a tímto podkladem jsou značné disproporce:

- ♦ některým úsekům nadregionálních biokoridorů (dále NRBK) v ÚTP odpovídají pouze lokální biokoridory (dále LBK) generelů MÚSES - celkově se jedná o cca 20 km NRBK s nutností doplnění v původních generelech (vymezení os NRBK dle ÚTP, nutnost vkládání lokálních biocenter (dále LBC)
- ♦ některá LBC (Plešivec, Malý Buk, Vápenka) byla ÚTP povýšena na regionální - nutné nové vymezení resp. zvětšení BC
- ♦ regionální biokoridory (dále RBK) navržené ÚTP - nutno vymezit
- ♦ NRBK Studený vrch - v některých úsecích nutno upřesnit hranice
- ♦ v ÚTP navíc RBC Brazilka - nutno vymezit

Kromě toho má síť ÚSES v CHKO LH ještě další nedostatky, vzniklé velkým množstvím zpracovatelů a rozdílným způsobem zadávání a úrovní zpracování. U některých generelů se vyskytují drobné nedostatky v návaznosti na sousední generely, k některým BC chybí popisná, tj. tabulková část (vzniklo samostatným zpracováním lesní a nelesní půdy).

Z uvedených skutečností vyplynula potřeba revize ÚSES na celém území CHKO LH, která by odstranila tyto základní nedostatky, sjednotila původní generely se závazným ÚTP ÚSES, upřesnila hranice některých prvků ÚSES a zajistila komunikativnost jednotlivých generelů. Zatím byla dokončena **“Revize ÚSES v k.ú. Krompach” (Hromek, 1998)** a **“Revize ÚSES východní části Lužických hor” (Višňák, 1998)**, která řeší území CHKO na okrese Liberec a část území CHKO na okrese Česká Lípa.

Dokončením revize na celém území CHKO bude učiněn první krok k zajištění funkčnosti ÚSES. Vzhledem k již zpracovávanému ÚPN VÚC Lužické hory (nyní ve stadiu ÚHZ) je nutné vyřešení těchto nedostatků v nejbližší možné době.

Dalším problémem je úroveň zpracování jednotlivých generelů. Pro celé území CHKO LH v okrese Děčín například v mapové části generelu chybí mapa průzkumů - mapování krajiny a generel jeví známky nedostatečného průzkumu terénu. Přepřepřování generelu je otázkou finančních prostředků.

Územím CHKO Lužické hory probíhá též biokoridor EECONET, tj. Evropské ekologické sítě. Biokoridor vstupuje na území CHKO severně od České Kamenice a přes NRBC a NPR Studený vrch pokračuje dále po trase NRBK K 19 po severní hranici našeho území. Zhruba 90 % území CHKO leží v zóně zvýšené péče o krajinu EECONET.

Mapa ÚSES všech úrovní (stávající stav) - viz mapové přílohy

Mapa ÚTP ÚSES - viz Přílohy plánu péče, kap. 3.2.1.6., mapa č.1

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

Návrhy na řešení

Hlavní cíle:

Cílem tvorby ÚSES je vytvoření funkční sítě ÚSES všech úrovní, která bude schopná zajistit uchování a rozvoj přirozeného genofondu krajiny, bude působit jako ekologický stabilizační faktor v krajině a zároveň umožní její mnohostranné dlouhodobé využívání. Prvním krokem k tomuto cíli je vymezení prvků ÚSES včetně projednání s obcemi a dotčenými orgány státní správy, jejich postupné začleňování do ÚPD, LHP a jejich zohlednění při pozemkových úpravách. Dalším krokem je zpracování projektů ÚSES a prosazování konkrétních opatření k zajištění funkčnosti ÚSES dle priorit, v návaznosti na problematiku revitalizace říčních systémů.

Navrhovaná opatření:

- ♦ provést řádné vymezení ÚSES region. a míst. významu vycházejícího ze zpracované revize generelů ÚSES v plánu ÚSES včetně projednání s obcemi a orgány státní správy na území CHKO Lužické hory
Termín: do 31. 12. 1999
- ♦ prosadit začlenění změn ve vymezení biocenter a biokoridorů na LPF, které vyplynou z této revize, do LHP
Termín: při schvalování nových LHP
- ♦ požádat o přiznání kategorie lesů zvláštního určení pro lesy v biocentrech ÚSES
Termín: při schvalování nových LHP
- ♦ prosadit začlenění změn ve vymezení biocenter a biokoridorů, které vyplynou z této revize, do již schválených ÚPD
Termín: 2000 -2005
- ♦ prvky ÚSES postupně vymezit na jednotlivé parcely (přednostně mimo LPF)
Termín: mimo LPF 2000 - 2002
LPF dle potřeby
- ♦ umístění prvků ÚSES (přednostně biocenter) na ZPF postupně projednat s vlastníky pozemků
Termín: 2000 - 2005
- ♦ dle plánů ÚSES zpracovat seznam nutných opatření k vytváření ÚSES na mimolesní půdě (priority), řešit v návaznosti na Program revitalizace říčních systémů.
Termín: 1999- 2001 a dále průběžně
- ♦ zajistit realizaci praktických opatření k vytváření ÚSES dle priorit, přednostně tam, kde je plán ÚSES schválen v ÚPD
Termín: průběžně dle potřeby
- ♦ prosazovat zadání vypracování projektů ÚSES mimo LPF tam, kde je to nutné pro

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

zajištění funkčnosti ÚSES a následně zajistit realizaci opatření daných projektem, řešit v návaznosti na Program revitalizace říčních systémů (obnova přirozených koryt vodních toků, obnova malých vodních nádrží a mokřích podhorských luk a mokřadů v BC a BK)

Termín: průběžně

- ♦ vymezené části ÚSES legislativně chránit v jednotlivých správních řízeních, v LHP, ÚPD a při pozemkových úpravách

Termín: průběžně

- ♦ hodnotit ÚSES z hlediska jeho stabilizační funkce dle § 3 odst. 1, 2 vyhl. č. 395/92 Sb.

Termín: průběžně

- ♦ kontrolovat dodržování LHP v biocentrech ÚSES

Termín: průběžně

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

3.2.1.7. Monitoring, výzkum

3.2.1.7.1. Probíhající projekty:

♦ Floristická inventarizace CHKO Lužické hory

V roce 1998 byl započat projekt “Floristický průzkum území Lužických hor s důrazem na mapování výskytu ohrožených druhů rostlin a ohrožených biotopů”. Projekt je koncipován na šest let. Floristické mapování je prováděno stejnou metodikou jako floristická inventarizace CHKO Labské pískovce a na tuto inventarizaci navazuje. Projekt floristického mapování Lužických hor navazuje též na floristický průzkum Lužických hor od začátku devadesátých let.

Cíle projektu: Základní floristický průzkum cévnatých rostlin na území CHKO Lužické hory. Údaje budou sloužit pro potřeby výkonu státní správy v ochraně přírody (např. vyhlášení nových MCHÚ) a managementové práce. Správa CHKO je průběžně informována o lokalitách ohrožených a vzácných druhů rostlin. Vydat publikaci “Květena Lužických hor” s obrazovou částí.

Termín: 1998 - 2003

Řešitel: Správa CHKO Lužické hory ve spolupráci s dalšími institucemi.

♦ Biomonitoring v CHKO

Monitorování trvalých vegetačních ploch na monitorovací ploše Jezevčí vrch.

Cíle projektu: Zachytit změny v druhové diverzitě, abundanci a dominanci rostlinného pokryvu a změny v rostlinných společenstvech obecně..

Termín: dle stanovené metodiky každých pět let

Řešitel: Správa CHKO Lužické hory

♦ Monitoring rozšíření ohrožených druhů rostlin

Monitoring výskytu vstavačovitých rostlin na vybraných plochách v rámci programu “Rozšíření vstavačovitých v Lužických horách a vliv biotechnických zásahů na jejich populační dynamiku ve vybraných lokalitách”.

Cíle projektu: Zjišťování počtu jedinců rodu prstnatec, kruštík, bradáček aj. v závislosti na kosení lokality v pozdním termínu jednou ročně a na odstraňování náletových dřevin.

Termín: každoročně

Řešitel projektu: Správa CHKO Lužické hory ve spolupráci s dalšími spolupracujícími organizacemi

♦ Algologický monitoring

Koncem roku 1997 byla navázána spolupráce se Zemským muzeem v Brně v základním algologickém průzkumu. Na vybraných lokalitách řeky Kamenice byly odebrány vzorky, které výše uvedené pracoviště zpracuje.

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

♦ Monitoring invazních druhů rostlin

Od roku 1993 probíhá ve spolupráci s dalšími organizacemi monitorování rozšíření invazních druhů rostlin, zejména bolševníku (*Heracleum mantegazzianum*) a křídlatky (*Reynoutria japonica* a *R. sachalinensis*). Výskyt invazních druhů je zakreslován do map 1:10 000, je zjišťována plocha polykormonů.

Termín: průběžně během vegetačního období

Řešitel: Správa CHKO Lužické hory

♦ Sběr epigeonu, monitoring

V letech 1996 - 1998 probíhal sběr epigeonu do zemních pastí.

Cíl projektu: Zjistit, jaké druhy bezobratlých a drobných obratlovců se nacházejí na monitorovací ploše NPR Jezevčí vrch a lokalitě PR Studený vrch. Výstupem byly dva rukopisy, deponované na Správě CHKO Lužické hory a AOPK středisko Brno. Budou publikovány v roce 1999 ve sborníku Bezděž

Termín: opakování v pětiletých termínech

Řešitel: OVM Česká Lípa

♦ Monitoring ptáků

Monitoring ptáků dle platné metodiky ve dvou termínech od roku 1994

Cíle projektu: rozšíření ptačích populací, diverzita a změny

Termín: opakovaně každý rok dvakrát v měsíci květnu

Řešitel: externí pracovníci.

3.2.1.7.2. Zapojení pracoviště do vyšších úrovní monitoringu

- ♦ v rámci úkolů AOPK ČR Brno je prováděn monitoring půd. K prvnímu odběru vzorků došlo v roce 1994 (květen).

Termín: dle možností AOPK ČR pracoviště Brno

AOPK ČR Brno provádí monitoring celkové atmosferické depozice na plochách bazálního monitoringu půd v chráněných územích ČR. V CHKO Lužické hory je monitorovací plochou NPR Jezevčí vrch.

Termín: SCHKO Lužické hory provádí pravidelnou výměnu nádob pro sběr atmosférických srážek jednou měsíčně.

- ♦ z prostředků PHARE v roce 1998 je realizován výzkum Luže a Bílého potoka v oborech botanika, fytoecologie, zoologie, geologie.

Cíle projektu: Zjistit výskyt vzácných a ohrožených druhů rostlin, mechů a živočichů pro potřeby státní ochrany přírody (vyhlášení nových MCHÚ, evidence ohrožených druhů v databázi, management lokalit).

Termín: listopad 1998

Řešitel: spolupracující instituce. V jednání je i spolupráce se SRN na poli přírodovědeckého výzkumu příhraničních lokalit.

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

- ♦ usměrňovat nové výzkumné projekty, aktivně se jich účastnit, spolupracovat i v budoucnu s odbornými institucemi.

Termín: průběžně dle finančních možností S CHKO a jejích odborných kapacit

3.2.1.7.3. Stanovení cílů

Před stanovením cílů monitoringu (jednotlivých jeho částí) stavu a vývoje přírody a krajiny Lužických hor je třeba si uvědomit, že v období od vzniku CHKO Lužické hory nebyl na území této oblasti prováděn systematicky žádný monitoring, který by poskytoval skutečný obraz stavu a vývoje přírody a krajiny Lužických hor jako celku (ty, které jsou uvedeny v předcházející části kapitoly jsou dílčí), na současné úrovni poznání vědy. Tato skutečnost je ohraničujícím faktorem při důležitých rozhodováních.

Ve spolupráci s orgány ochrany přírody ČR, AV ČR, výzkumnými ústavy, vysokými školami a dalšími subjekty zabývajícími se danou problematikou plnit tyto úkoly:

- ♦ zpracovat koncepci monitoringu stavu a vývoje přírody a krajiny Lužických hor - ve spolupráci s AV ČR, jejími výzkumnými ústavy a dalšími subjekty výzkumu ČR

Termín: do konce roku 2000

- ♦ ve spolupráci s výzkumnými ústavy AV ČR a dalšími subjekty výzkumu vytvořit monitorační síť stavu a vývoje krajiny Lužických hor a zabezpečit její provoz

Termín: 2000 - 2010

- ♦ pokračovat v dosud zahájených monitoračních aktivitách (NPR Jezevčí vrch)

Termín: průběžně

- ♦ spolupracovat s LČR s.p. Hradec Králové a výzkumnými ústavy v řešení problematiky poškozených lesních porostů imisemi (zejména lesních porostů na sopečných kuželích Luž, Klíč, Jedlová)

Termín: průběžně

- ♦ využívat moderních metod celkového monitoringu krajiny (letecké snímkování a dálkový průzkum Země v těsné provázanosti na pozemní trvalé monitorační plochy atd.)

Termín: průběžně

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

3.2.1.8. Dokumentace

Úkolem dokumentace je uchovávat v přehledné a dostupné formě informace o:

- ♦ stavu a vývoji přírody a krajiny Lužických hor
- ♦ činnosti SCHKO (odborné, výkon státní správy)
- ♦ LHP, ÚPD
- ♦ plán péče o CHKO, plány péče o MCHÚ, zonace, ÚSES, krajinný ráz, registr ochrany přírody
- ♦ praktických opatřeních (management, program péče o krajinu, SFŽP, revitalizace)

Rozdělení dokumentace na pracovišti:

1. výkon státní správy: správní řízení, odborná stanoviska, podklady, dopisy a jiná korespondence se státními orgány a institucemi, městy, obcemi, občanskými aktivitami a občany.

2. maloplošná chráněná území: národní přírodní a přírodní rezervace, národní přírodní a přírodní památky, památné stromy – (stav a vývoj, plány péče, odborné průzkumy, realizovaná opatření aj.)

3. odborná činnost:

- ♦ průzkumy botanické, zoologické a geologické
- ♦ monitoring stavu vod, půdy, ovzduší i zdravotního stavu lesních porostů
- ♦ výzkumná činnost na území CHKO
- ♦ tvorba zonace, mapy krajinného (hodnocení) rázu, ÚSES, plány péče o maloplošná území a CHKO podíl na tvorbě územně plánovací dokumentace, lesní hospodářské plány
- ♦ praktická opatření v krajině - management, program péče o krajinu, projekty podpořené ze SFŽP

Vytvoření informačního systému Správy CHKO LH

V současné době pracuje na SCHKO ČR koordinační skupina pro informatiku, která zpracovává koncepci vytvoření IS ochrany přírody ČR.

Je nezbytné, aby SCHKO LH pracovala s takovými formáty digitálních dat, jež jí umožní výměnu informací v rámci svého resortu a komunikaci s jinými subjekty .

Dlouhodobé a krátkodobé cíle ochrany přírody

Dokumentace SCHKO LH je vedena:

- A. tradičními metodami a formami (mapy, texty, protokoly, rozhodnutí, evidenční listy, fotodokumentace, rezervační knihy apod.).
- B. ve formě databází - STRIX (málo používaný), pozemky, památné stromy FOXPRO - vedena inventarizace majetku. Ufand pro vedení účetnictví a další dílčí programy (např. ISOP, Lenora). Geografický informační systém doposud chybí, připravují se však jednotlivé vrstvy pro jejich následnou instalaci po zakoupení programu.

Úkoly:

A. tradiční formy:

- ◆ aktualizace mapových podkladů a jejich průběžné doplňování (lesnické mapy, katastrální mapy, speciální mapy)
- ◆ vedení předepsané dokumentace písemnou cestou
- ◆ rekonstrukce stávajícího a vytvoření nového kvalitního fotoarchivu a videozáznamů

B. digitální formy:

- ◆ digitalizace mapových podkladů ve dvou etapách (I. - nascanování mapových podkladů a převedení do geografických souřadnic, II - vektorizace mapových dat) – tyto činnosti provádět pouze u dat, která nejsou či nebudou digitalizována jinými subjekty
- ◆ digitalizace informačních vrstev dokumentace SCHKO
- ◆ doplnění o vrstvy dat LHP (převzato na základě smlouvy MŽP a ÚHÚL) a ÚPNSÚ
- ◆ připojení k internetové síti
- ◆ informační propojení s orgány ochrany přírody a krajiny, obecními, městskými a okresními úřady, lesními správami LČR

Termín: průběžně dle potřeby a finančních možností

Řešitel: SCHKO LH ve spolupráci s pracovištěm GIS.

3.2.2. Lesy a lesní hospodářství

Hlavní cíle ochrany přírody na lesní půdě:

Dlouhodobým cílem na lesním půdním fondu, který tvoří 65,98 % CHKO LH, je dosažení přírodě blízkého stavu lesních ekosystémů. Lesní porosty s druhově přirozenou, prostorově a věkově diferencovanou dřevinnou skladbou, dle příslušných půdních typů, lesních vegetačních stupňů a stanovištních podmínek. Tyto porosty musí být schopny přirozené obnovy a musí mít autoregulační funkce, být odolné vůči biotickým i abiotickým vlivům.

Dosažení tohoto stavu je nutné nejdříve v I. zóně a biocentrech ÚSES, odtud podporovat šíření autochtonních dřevin do II. a III. zóny, prosazovat jejich umělou výsadbu v hospodářských lesích jako melioračních a zpevňujících dřevin.

Podporovat biologickou ochranu lesa zejména vytvářením vhodných podmínek pro ptactvo a lesní mravence (vytvářet hnízdní možnosti pro ptáky a netopýry, stabilizovat, případně obnovit mateční komplexy mravenišť).

Tímto způsobem zvýšit biodiverzitu a ekologickou stabilitu lesů v CHKO Lužické hory. Uvedený cíl bude prosazován při projednávání a schvalování OPRL, lesních hospodářských plánů a realizován pomocí managementových opatření, PPK, SFŽP apod.

Foto : listnatý les I. zóny

Lesy a lesní hospodářství

3.2.2.1. Strategické cíle podle zón.

Z důvodu zajištění diferencovaného přístupu, byly lesy zařazeny do tří zón odstupňované ochrany přírody (podrobný popis je uveden v rozborové části Plánu péče, kap. 2.1.3.4.1.):

I. zóna

- ◆ zde jsou zařazeny porosty, které mají v současné době již přírodě blízkou dřevinnou skladbu, jsou schopné z velké míry autoregulace, různověké, prostorově diferencované, odpovídající danému stanovišti
- ◆ hospodaření v I. zóně je nutno přizpůsobovat potřebám lesa a rozvíjení všech jeho funkcí upevňujících ekologickou stabilitu ekosystému

Zásady péče o les v I. zóně:

Lesní porosty I.zóny musí být, pokud je to vzhledem k jejich současnému stavu možné, ponechány přirozenému vývoji, pokud ne jejich vývoj ovlivňovat následovně:

- ◆ obnovní zásahy provádět výběrným způsobem, případně maloplošnou clonnou, nebo skupinovou sečí, ve vyjimečných případech při maloplošných holosečích ponechávat výstavky. Zachovávat stabilní, geneticky vhodné porosty, včas a citlivě rozpracovávat clonné seče
- ◆ těžby realizovat v zimních měsících při zamrzlé půdě a sněhové pokrývce, případně za déletrvajícího sucha. Zamezit používání těžké vyklízečské techniky s negativním vlivem na půdní povrch
- ◆ v maximální míře využít přirozenou obnovu porostů, zajistit doplnění přirozené druhové skladby dosadbou, podsadbou či sítí materiálem místní provenience
- ◆ část hmoty, zejména listnaté ponechat v porostech
- ◆ porosty s nevhodnou dřevinnou skladbou postupně převést na les se skladbou přirozenou
- ◆ začlenit lesní porosty v I. zóně do kategorie lesů zvláštního určení vyjma těch, které (v důsledku překrytí s biocentry) v ní již jsou zařazeny
- ◆ hospodaření v I. zóně na LHC Rybníště a Rumburk je dáno Plánem pěstební péče o lesní porosty v I. zóně zpracovaným v roce 1994, který byl plně zapracován do příslušných LHP
- ◆ zóna na LHC Ještěd byla zajištěna projektem ÚSES
- ◆ I.zóna na LHC Česká Lípa byla řešena při projednávání LHP konkrétními požadavky Správy CHKO Lužické hory

Lesy a lesní hospodářství

- ◆ ÚSES na LHC Rybníště v okrese Česká Lípa na území CHKO Lužické hory (1200 ha) zpracovat do příslušného LHP a biocentra začlenit do lesů kategorie zvláštního určení

II. zóna

Většinou se jedná o porosty s přijatelnou dřevinnou skladbou (částečně odpovídá přírodním podmínkám), avšak s nedostatečnou prostorovou a věkovou rozrůzněností, někdy s příměsí geograficky nepůvodních dřevin. Část této zóny však tvoří smrkové monokultury (po mniškových kalamitách), které je nutno v průběhu obmýtí převést na porosty odpovídající podmínkám stanovišť. Cílová druhová skladba by se měla blížit přirozené dřevinné skladbě.

V druhé zóně je dán poněkud větší prostor lesnímu hospodaření

Zásady péče o les ve II. zóně:

- ◆ maloplošné těžby obnovní navrhovat přednostně do mýtně zralých porostů se stanovištně nevhodnou dřevinnou skladbou. Využívat clonných sečí provádět je včas s ponecháním kvalitních výstavků. Postupně přecházet na způsob výběrný
- ◆ ve smíšených porostech předržet listnatou složku, maximálně využívat přirozeného zmlazení
- ◆ výchovné zásahy provádět s cílem dosáhnout přírodě blízké druhové i věkové struktury
- ◆ při umělé obnově zavádět dostatečné množství melioračních dřevin, zvyšovat zastoupení buku i dalších melioračních a zpevňujících původních listnatých dřevin nad rámec stanovený zákonem
- ◆ na vhodných lokalitách pěstovat jedli bělokorou, tak aby její zastoupení v prvním obmýtí činilo alespoň 5 %. Zvýšit zastoupení listnatých dřevin, což je nezbytné s ohledem na imisní zatížení a klimatické zvraty projevující se zejména na smrkových monokulturách
- ◆ při budování svážnic a lesních cest postupovat v souladu se zájmy ochrany přírody, uvažovat s nimi jako s prevencí proti poškozování půdního krytu a eroze při hospodářské činnosti v lesích
- ◆ řízený vývoj lesního hospodářství ve II. zóně musí vést k docílení co nejstabilnější druhové skladby při zachování jejich nejen hospodářské, ale i ostatních funkcí

III. zóna

Tu tvoří malé lesní celky, zpravidla v okolí sídel, jejich druhová skladba je nevyhovující, stejně jako diferenciace. Tyto je rovněž nutné převést na porosty s vyhovující skladbou co do druhů i členění. Druhová skladba by měla co nejvíce odpovídat typologii daného stanoviště. Prostorové členění porostů by mělo vykazovat vysoký stupeň ekologické stability.

V III. zóně řízený vývoj lesního hospodářství musí vést k upevňování odolnostního potenciálu lesních porostů v součinnosti s jeho hospodářským využíváním.

Lesy a lesní hospodářství

Zásady péče o les ve III. zóně:

- ◆ přednostně těžit porosty stanovištně a druhově nevhodné
- ◆ mimo maloplošnou holou seč, využívat i jemnější způsoby. U vhodných porostů, ponechání vhodných výstavků a kvalitního přirozeného zmlazení a podrostu.
- ◆ výchovné zásahy pojmout jako prostředek k dosažení vhodné struktury a stavby porostů
- ◆ všechny zásahy musí i v této zóně respektovat zájmy ochrany přírody (ochrana hnízdišť, přirozených biotopů rostlin a živočichů)

Zásady péče o les v maloplošných chráněných územích:

Všechny zásahy musí probíhat v souladu se schválenými plány péče o MCHÚ. Jejich cíle jsou shodné s cíli zásahů v I. zóně s přihlédnutím na zvláštnosti jednotlivých MCHÚ.

3.2.2.2. Rámcové směrnice hospodaření

V hospodářských souborech pro lesy CHKO Lužické hory jsou zprůměrovány pouze lesní půdní typy, které se v Lužických horách vyskytují. Toto bylo nutné, neboť všechny LHC na území CHKO Lužické hory zasahují daleko do oblastí extrémně odlišných a dosavadní praxe zprůměrovala do hospodářských souborů lesní půdní typy vyskytující se na celém území LHC. Rámcové směrnice způsobů řízení vývoje lesních porostů s použitím těchto nových hospodářských souborů jsou zpracovány pro I., II. a III. zónu CHKO Lužické hory. Zastoupené hospodářské soubory v CHKO Lužické hory jsou členěny na:

- ◆ lesy hospodářské, pro porostní typ smrk, borovice, dub, buk a ostatní listnaté dřeviny
- ◆ lesy ochranné pro porostní typ borovice, buk (aj.) a ÚSES
- ◆ lesy zvláštního určení pro porostní typ rekreace, ÚSES, PHO1
- ◆ lesy zvláštního určení - postihované imisemi pro porostní typ smrk, borovice, buk a ostatní listnáče podle pásem ohrožení
- ◆ lesy postihované imisemi x lesy ochranné pro porostní typ smrk, buk (aj.) podle pásem ohrožení
- ◆ lesy postihované imisemi x jiné subkategorie lesa zvláštního určení pro porostní typ MCHÚ a ÚSES podle pásem ohrožení
- ◆ nově zařazené hospodářské soubory (LS Rybníště) pro porostní typ PHO 01, GZ - SM, GZ - BK podle pásem ohrožení.

V příloze Plánu péče, jsou uvedeny konkrétní rámcové směrnice hospodaření pro jednotlivé hospodářské soubory.

3.2.2.3. Záchrana genofondu lesních dřevin

Pestrá druhová skladba lesních dřevin v CHKO Lužické hory je jedním z limitujících faktorů funkčních ekosystémů. Monokulturní způsob hospodaření v lesích zapříčinil v minulých letech ústup dřevin s nižší produkční schopností, pomalým růstem a vyššími nároky na pěstování. Dřeviny vykazující zvýšenou mortalitu byly označeny za neperspektivní a u mnohých autochtonních dřevin došlo k přerušení normální pyramidy věkových stupňů zajišťujících kontinuitu obnovy. Tento stav byl lesníky zvážen a v roce 1994 vznikly první genové základny pro buk, javor a smrk.

Od roku 1995 je rozpracován plán na záchranu populace jedle bělokoré v Lužických horách.

Střednědobé cíle:

- ♦ aktualizovat plány péče o MCHÚ v návaznosti na změny plochy vyhlášených MCHÚ v důsledku probíhajícího zaměřování hranic a rozšiřování ZCHÚ (PR Klíč). Po jejich oponentuře iniciovat zapracování nutných opatření do platných LHP.

Termín: do roku 2003

Řešitel: SCHKO LH

- ♦ podrobně rozpracovat již probíhající záchranný program jedle bělokoré a jilmů na území CHKO Lužické hory.

Osivo a sadba získané sběrem z autochtonní populace dřevin budou přednostně použity v MCHÚ, I. zónách a prvcích ÚSES. Nepostačující materiál bude po odborné konzultaci dlouhodobě zajišťován z jedné vhodné lokality s dostatečnou produkcí.

Termín: do roku 2000

Řešitel: SCHKO LH spolu s LČR

- ♦ zajistit včas dostatek podkladů a vypracování strategie řízení vývoje lesních porostů v návaznosti na přípravu OPRL a zpracování nových LHP a LHO.

Termín: do roku 2001

Řešitel: SCHKO ve spolupráci s ostatními zúčastněnými stranami a odbornými organizacemi.

Krátkodobé cíle:

Uskutečňování strategických cílů dle zón, jak byly popsány v začátku kapitoly.

Všeobecné zásady lesnické činnosti:**těžba dřeva:**

- ♦ vyloučit velkoplošné holoseče, i u porostů naprosto nevyhovujících stanoviště, či dřevinnou skladbou, přecházet na jemnější způsoby hospodaření za použití menších obnovních prvků a stanoviště vhodných dřevin
- ♦ při těžebních zásazích ponechávat kvalitní jedince jako výstavky a pro přirozenou obnovu porostů. Zároveň ponechávat význačné solitery a doupné stromy jako prvek přispívající k biodiverzitě ekosystémů

Lesy a lesní hospodářství

- ♦ porosty silně poškozené zvěří (loupáním) a porosty nevhodného druhového složení (nepůvodní dřeviny např. *Picea pungens*), předčasně obnovit maloplošnými obnovními prvky a podsadbou stanovištně vhodnými dřevinami

přibližování dřeva:

- ♦ těžby provádět v zimním období, za dostatečné sněhové pokrývky aby nedocházelo k poškození půdního krytu a tvorbě erozních rýh a v maximální možné míře chránit bylinné a keřové patro a okolní porosty
- ♦ využívat kombinace kůň - traktor jako šetrnější způsob zejména u mladších porostů

obnova lesa:

- ♦ využívat životaschopnou spodní etáž mýcených porostů jako prvek obnovy lesa
- ♦ vyloučit z obnovy geograficky nepůvodní druhy dřevin
- ♦ využívat co nejvíce přirozenou obnovu lesa
- ♦ používat pro obnovu lesa geneticky vhodné sazenice, nejlépe místní provenience, dodržovat striktně směrnice pro přenos osiva dle vyhlášky č. 82/ 1996 Sb.
- ♦ při výchovných zásazích preferovat druhy původní dřevinné skladby stanovištně vhodné na úkor stanovištně nepůvodních hospodářsky výnosnějších druhů. Druhovou diverzitu podporovat preferencí přimíšených a vtroušených melioračních a zpevňujících dřevin

Škody zvěří na lesních porostech

Opatření ke snížení škod jelení zvěří uložená rozhodnutím ÚO MŽP o schválení LHP na LHC Česká Lípa ze dne 28.11. 1994 je realizováno navyšováním odlovu jelení zvěře, které se promítá do snižování stavů a tím i škod na lesních porostech. Snížení stavů je patrné zejména ve východní části CHKO LH ,což dokumentuje i zlepšení přirozeného zmlazení zejména listnatých dřevin, jako příklad je možno uvést významné zlepšení nárostů v NPR Jezevčí vrch, které byl ještě v nedávné minulosti zvěří silně poškozovány. K výrazným škodám na lesních porostech v současnosti dochází v západní části LHC Česká Lípa, zejména na porostech v okolí Polevska , Kytlice a Pysku a na LHC Rumburk a Rybníště zejména v oblasti Studence a Chřibského vrchu, kde se škody kumulují se škodami způsobenými ostatními druhy spárkaté zvěře.

Pro objektivizaci škod na porostech bude SCHKO LH spolu s pracovníky LČR vyhodnocovat pomocí kontrolních oplocenek stavy přirozeného zmlazení.

Normované stavy mufloní zvěře byly na LS Česká Lípa zrušeny v roce 1997 a zvěř jakožto nepůvodní druh působící škody je likvidován.

Zemědělství

3.2.3. Zemědělství

3.2.3.1. Hlavní úkoly

V současné době s přechodem k extenzivnímu zemědělství v CHKO přechází hlavní podíl využití zemědělské půdy na pastviny a louky. Hlavním využitím orné půdy se stává výroba krmiv pro hospodářská zvířata. Projevuje se stále více snaha zemědělců o doplňující zdroj příjmů (např. agroturistiku) a podíl na programech zaměřených na údržbu krajiny (např. “Program péče o krajinu” MŽP ČR či využití dotačních titulů MZe), z čehož vycházejí hlavní úkoly pro Správu CHKO na příští desetiletí. Podrobněji, po jednotlivých zónách, jsou pak uvedeny hlavní cíle pro zemědělství a údržbu krajiny.

Hlavní prioritou pro Správu CHKO Lužické hory je podpora rozvoje ekologicky šetrného hospodaření v krajině v závislosti na ÚSES, zonaci a krajinný ráz.

K podpoře ekologicky šetrného zemědělství ze strany orgánů ochrany přírody a krajiny však chybí nástroj k objektivnímu hodnocení způsobu hospodaření jednotlivých subjektů v krajině na jehož základě by byla těmto subjektům poskytována podpora z dotačních titulů - “Programu péče o krajinu” MŽP ČR a MZe

Dlouhodobé cíle :

- ◆ navrácení původních funkcí krajiny
- ◆ údržba krajiny
- ◆ uchování biodiverzity
- ◆ zachování krajinného rázu Lužických hor

Střednědobé cíle:

- ◆ zpracovat studii “Rozbor současného stavu zemědělství a návrh způsobu podpory rozvoje zemědělských struktur v CHKO”, včetně ekonomické studie proveditelnosti předložených návrhů

Termín: do konce roku 2000

Řešitel: SCHKO LH, Okresní agrární komory, ÚO ministerstva zemědělství a zástupci zemědělců

- ◆ podílet se na zpracování metodiky objektivního hodnocení způsobu hospodaření jednotlivých zemědělských subjektů pro jejich označení “ekologicky šetrné hospodářství” (např. únosné zatížení pastvin, péče o krajinné prvky - remízy, rybníčky, tůňky, přípustnou zátěž krajiny agroturistikou - zejména koňmi aj.)

Termín: do konce roku 2000

Řešitel: SCHKO LH, Okresní agrární komory, ÚO ministerstva zemědělství a zástupci zemědělců

- ◆ využití této metodiky ke stanovování priorit využití dotačních titulů programu “Péče o krajinu” MŽP, SFŽP i v rámci managementu CHKO Lužické hory

Termín: průběžně v dalších letech po splnění předchozích dvou cílů

Řešitel: SCHKO LH

Zemědělství

- ♦ zpracovat a realizovat program rekultivací a revitalizací krajiny
Termín: průběžně
Řešitel: SCHKO LH společně s OkÚ, Okresními agrárními komorami a vlastníky či nájemci pozemků
- ♦ zpracovat a realizovat program zachování genofondu krajových rostlinných odrůd zejména ovocných stromů
Termín: zpracování – do konce roku 1999, realizace průběžně v následujících letech dle projektu
Řešitel: SCHKO LH společně s OkÚ, Okresními agrárními komorami a vlastníky či nájemci pozemků
- ♦ zpracovat a realizovat program obnovy květnatých luk v CHKO (příprava osiva, výsevy, údržba)
Termín: zpracování projektu – do konce roku 1999, realizace v následujících letech dle projektu
Řešitel: SCHKO LH společně s OkÚ, Okresními agrárními komorami a vlastníky či nájemci pozemků
- ♦ odborné poradenství zemědělcům (ekologicky šetrné hospodaření v krajině, využití dotačních titulů MŽP, MZe, podpůrný lesnický a rolnický fond).
Termín: průběžně
Řešitel: SCHKO LH
- ♦ spolupráce se školami a subjekty v přípravě mladé generace hospodařících subjektů v krajině (zaměření ve vztahu k ochraně přírody a krajiny, péče o krajinu).
Termín: průběžně dle časových možností pracovníků Správy CHKO
Řešitel: SCHKO LH společně se školami zabývajícími se danou problematikou

Krátkodobé cíle:

- ♦ Ve spolupráci se zainteresovanými orgány (OkÚ, Okresními agrárními komorami, PF a ÚO Mze) přimět vlastníky a nájemce k údržbě pozemků
Termín: do konce roku 2001
Řešitel: SCHKO LH společně s výše uvedenými orgány
- ♦ zatravnění orné půdy ležící ladem
Termín: do konce roku 2003
Řešitel: SCHKO LH společně se zainteresovanými orgány (OkÚ, Okresními agrárními komorami, PF a ÚO Mze)
- ♦ obnova druhové skladby pastevních areálů a luk
Termín: do konce roku 2003
Řešitel: SCHKO LH společně se zainteresovanými orgány (OkÚ, Okresními agrárními komorami, PF a ÚO Mze)

Zemědělství

3.2.3.2. Způsoby hospodaření v jednotlivých zónách

Omezení hospodaření v jednotlivých zónách vyplývají ze zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

I. zóna

Jedná se většinou o zamokřené a mechanizaci těžko dostupné pozemky, na kterých se zachovaly fragmenty původních lučních společenstev s výskytem chráněných druhů rostlin a živočichů vázaných na tyto biotopy.

Bližší popis jednotlivých fragmentů, včetně rozlohy viz kapitola 2.1.3.4.1. "Popis zonace" a 2.3.2.2. "Charakteristika zemědělské výroby podle jednotlivých zón".

Tyto pozemky o rozloze 12 ha byly v minulosti udržovány každoročním ručním sečením s využitím travní hmoty (sena) ke krmení hospodářských zvířat.

V současné době jsou udržovány z prostředků managementu SCHKO každoročním jednorázovým sečením a kompostováním posečené hmoty. Problémem je účelné využití travní hmoty či sena.

Cíle:

- ♦ zachování genofondu vlhkých vstavačových luk

Omezení hospodaření:

- ♦ na pozemcích nelze hnojit
- ♦ aplikovat jakoukoliv chemickou látku
- ♦ měnit současnou skladbu trvalých travních porostů
- ♦ měnit vodní a vláhový režim
- ♦ provádět rychloobnovu drnu a narušovat souvislou drnovou vrstvu (při obhospodařování).

Management I.zóny :

- ♦ provádět každoroční jednorázové sečení (na zvláště zamokřených loukách ruční) a odklizení travní hmoty z pozemků z prostředků managementu či z dotačních titulů "Péče o krajinu" MŽP ČR. Přitom preferovat firmy (zemědělské subjekty), kteří účelně využijí travní hmotu
- ♦ dobu sečení stanovit podle typu vegetace a zastoupení druhů jejichž existenci je třeba podpořit či potlačit
- ♦ pastvu je možné provádět jen se souhlasem Správy CHKO – zachování druhové pestrosti a četnosti výskytu chráněných druhů rostlin
- ♦ měnit způsob ošetřování lze jen se souhlasem Správy CHKO – zachování druhové pestrosti a četnosti výskytu chráněných druhů rostlin
- ♦ provádět likvidaci náletu
- ♦ nepovolovat výsadbu jakýchkoliv dřevin

Zemědělství

II. zóna

Pozemky v současné době málo obhospodařované, s trvalými travními porosty, velkým počtem remízků a kamenných hrázek, které dříve sloužily jako pastviny.

Jedná se o luční společenstva s druhovou pestrostí a výskytem řady chráněných druhů rostlin a živočichů. Bližší popis jednotlivých fragmentů je uveden v kapitole 2.1.3.4.1 “Popis zonace a zónování” a kapitole 2.3.2.2. “Charakteristika zemědělské výroby podle jednotlivých zón”.

Cíle:

- ◆ obnovení původní druhové skladby luk
- ◆ podpora biodiverzity a obnova květnatých luk
- ◆ zachování stávajících kultur
- ◆ v případě využití pozemků jako pastvy je nutné období a maximální množství DJ/ha projednat se Správou CHKO Lužické hory – rozhodujícím kritériem je uchování druhové pestrosti a zachování četnosti chráněných druhů rostlin a živočichů

Management II. zóny:

- ◆ neovlivňovat stávající vodní a vláhový režim s výjimkou revitalizačních opatření
- ◆ agrotechnická opatření budou prováděna takovým způsobem, aby nedošlo k poškození souvislé drnové vrstvy (při pracích bude používána lehká mechanizace), vyloučit rychloobnovu drnu
- ◆ omezovat orbu luk a pastvin
- ◆ preferovat hnojení organickými hnojivy (po dohodě se Správou CHKO)
- ◆ vápnění provádět pouze po dohodě se Správou CHKO Lužické hory
- ◆ pro zalesňování použít pouze původní druhy dřevin. Plochy pro tuto výsadbu vyplývají ze zpracovaných ÚSES a územních plánů
- ◆ Správa CHKO Lužické hory pomůže zabezpečit ve spolupráci s MZe kosení neobhospodařovaných ploch prostřednictvím využití dotačních titulů MŽP a MZe

III. a IV. zóna

Zemědělská půda leží v bezprostřední blízkosti sídel.

Značná část pozemků není v současné době obhospodařována. Po roce 1989 došlo v souladu s dotačními tituly MZe k výraznému zatravňování orné půdy a jejímu převodu na TTP (louky a pastviny), došlo ke změně struktury ZPF ve prospěch TTP. Orná půda pokud je vůbec využívána, tak slouží převážně k výrobě krmiv.

Cíle:

- ◆ uchování funkcí krajiny a krajinného rázu
- ◆ zachování biodiverzity

Zemědělství

Management III. a IV. zóny:

- ♦ ve IV. zóně je rezerva pro rozvoj sídel a průmyslu
- ♦ ve III. zóně nepovolovat výstavbu průmyslových objektů s výjimkou zemědělských objektů a rodinné výstavby schválené v ÚPSÚ
- ♦ v obou zónách umožnit intenzivnější využití zemědělské půdy
- ♦ podpora alternativních forem zemědělství, které zde mají větší naději na úspěch a pro přírodu a krajinu jsou šetrnější. Pro pastvu a agroturistiku velmi obezřetně určit limity ekologicky únosné zátěže – průběžné sledování, vyhodnocování a úpravy
- ♦ ornou půdu se sklonem nad 7 % chránit protierozními osevními postupy, optimálně volit jejich velikost, svahy obdělávat pouze ve směru vrstevnic
- ♦ preferovat hnojení organickými hnojivy, vyloučit zásobní hnojení průmyslovými hnojivy
- ♦ z chemických přípravků používat pouze přípravky schválené do pásem PHO III. Použití pesticidů jen v případě kalamit či hrozícího přemnožení škůdců a nikoliv jako náhradu za vhodnější agrotechnické postupy
- ♦ volit správné agrotechnické postupy (např.: po sklizni provádět včasnou podmítku s cílem udržení vláh v půdě, ponechávat vyšší strniště proti vysušnému větru a pro zachycení vyšší sněhové pokrývky)
- ♦ do osevních postupů zařazovat plodiny v souladu s typem zemědělské výroby v oblasti
- ♦ nepřipustit odvodňování pozemků
- ♦ pro výsadbu nové zeleně je možné použít pouze geograficky původní druhy dřevin. Plochy vhodné pro tuto výsadbu vyplývají ze zpracovaných ÚSES a územních plánů.
- ♦ při výstavbě zemědělských objektů upřednostňovat a podporovat rekonstrukce stávajících chátrajících objektů

Myslivost a rybářství

3.2.4. Myslivost

3.2.4.1. Vymezení honiteb

Je provedeno v grafické příloze č.5 tohoto plánu péče. Text k příloze je uveden v kap. 2.3.3

3.2.4.2. Zařazení do jakostních tříd

Honitby jsou zařazeny do jakostních tříd s ohledem na přírodní poměry, ekologické podmínky a stav území z hlediska antropických vlivů (viz. rozborová část 2.3.3.)

V oblastech s výskytem vysoké, srnčí, mufloní a černé zvěře je požadováno vzhledem ke škodám na lesních porostech normovat zvěř do IV. jakostní třídy na spodním okraji rozptýlení.

U nepůvodních druhů spárkaté zvěře vyskytující se v území jejich další chov neplánovat. Nutné je zvěř důsledně sčítat a stanovit plány lovu se záměrem je zcela eliminovat. Normování zvěře drobné je třeba orientovat na zachování takových stavů, které zajistí zachování a rozvoj populací. Tomuto cíli je třeba přizpůsobit i plány lovu a péče o zvěř.

3.2.4.3. Péče o zvěř

Péče o zvěř a její kontrola vyplývá z platných právních předpisů. V CHKO Lužické hory se především jedná o standardní způsoby zimního příkrmování běžně dostupnými druhy krmiv. V přístupu k péči o zvěř jsou citelné rozdíly mezi jednotlivými honitbami. Součástí péče o zvěř je i pravidelně prováděná vakcinace lišek proti vzteklině a podávání medikovaných krmiv spárkaté zvěři proti endoparazitům. Výsledky v boji proti vzteklině jsou velmi dobré, boj proti parazitárním onemocněním zvěře spárkaté je méně úspěšný.

Jelení zvěř

Tato zvěř se vyskytovala v honitbách CHKO LH v neúnosně vysokých počtech a působila značné škody na lesních porostech a to okusem sazenic a přirozeného zmlazení a loupáním v mladých porostech. Stálým zvyšováním plánu lovu se daří výrazně snížit skutečné stavy, avšak došlo bohužel i k podstatnému výraznému snížení kvality populace. Stalo se tak v důsledku nezodpovědného lovu kvalitních jelenů vyšších věkových tříd. V populaci je v současnosti nevyhovující poměr pohlaví, výrazně ve prospěch samičí zvěře. V současnosti Okresní úřad v České Lípě ve spolupráci s mysliveckou organizací a vlastníky honiteb připravuje jako opatření ke zlepšení chovu jelení zvěře chovatelský územní celek a jeho ochranné pásmo ve vybraných honitbách.

Ve spolupráci s okresními úřady a vlastníky honiteb je nutno zjistit skutečné počty jelení zvěře na území CHKO LH a v přilehlých honitbách. Údaje zjištěné na základě jarního sčítání zvěře, poskytované mysliveckými hospodáři jsou nevěrohodné. Avšak i z těch vyplývá, že stavy jsou nejméně dvojnásobné. K tomuto je nutno přihlídnout při stanovování výše odlovu.

Spolu s pracovníky LČR, jakožto dominantními správci lesů s postavením vlastníka, ale i ostatními vlastníky / obce, soukromé osoby apod./ zjišťovat skutečné škody zvěří

Myslivost a rybářství

na lesních porostech, včetně přirozené a umělé obnovy. Z těch potom stanovovat konkrétní opatření na ochranu a výši odlovu. K tomuto využít také srovnávací oplůtky budované LČR pro zjišťování škod na přirozeném zmlazení.

Tento postup uplatňovat u všech druhů zvěře, které se budou nadále na území CHKO LH plánovitě chovat.

Mufloní zvěř

V současné době se tato vyskytuje v českolipské oblasti CHKO ve 4 honitbách stejně jako zvěř jelení. Jedná se o populaci nepůvodního druhu, která je navíc z chovatelského hlediska nepříliš kvalitní a působící škody na lesních porostech. Tuto zvěř na území CHKO LH dále nechovat a stávající populaci v nejkratší možné době eliminovat / odlov, odchyt a transport mimo území CHKO/.

Foto : ochrana sazenic proti škodám zvěří

Myslivost a rybářství

Kamzičí zvěř

Tato se chová a je normována ve 3 honitbách děčínského okresu v počtu 140 ks NJKS. Populace kamzičí zvěře je stabilní, z chovatelského hlediska velmi kvalitní. V současné době se zkoumá její vliv na ekosystémy, ve kterých je rozšířena. Na základě výsledků sledování vlivu kamzičí zvěře zejména na lesní porosty je nutno v nejbližší době stanovit, zda se bude na tomto území dále chovat a případně optimální stavy této zvěře a nejvhodnější způsob jejího obhospodařování.

Černá zvěř

Její stavy značně poklesly v důsledku neobhospodařování zemědělské půdy, a to na zlomek stavů před rokem 1990. V současné době nepůsobí větší škody na polních kulturách, její působení v lesích je spíše pozitivní.

Srnčí zvěř

Je obhospodařována ve všech honitbách na území CHKO, kvalita její populace je proměnlivá dle bonity honiteb, z lesnického hlediska nepůsobí větší škody. V budoucnosti se s ní počítá jako s hlavní myslivecky obhospodařovanou zvěří.

Drobná zvěř

Stavy zajíců, bažantů, koroptví a sluk mají stále sestupnou tendenci. Tetřevovití se na území CHKO LH nevyskytují, poslední ústně doložený výskyt tetřívka je z roku 1972. Péče o drobnou zvěř se sestává z jejího přikrmování a ochranou před škodnou a ostatními nepříznivými vlivy. Pokusy o reintrodukci např. kachny březňáčky se nezdařily.

Šelmy

Na území CHKO LH žije silná populace lišek, v posledních letech se zvyšují stavy jezevců.

Jedním z důležitých úkolů v mysliveckém hospodaření je tlumení přemnožené populace lišek, které jsou významným rezervoárem vztekliny a mají nepříznivý vliv na stavy drobné zvěře.

Výskyt hodně diskutovaného rysa a škody jím působené nebyly dosud seriózně doloženy.

V rámci záchranného programu rysa ostrovida vypracovaném MŽP, je i na území CHKO LH počítáno s jeho dalším rozšířením, a to s režimem pásma A - ponechání populace přirozenému vývoji, bez mysliveckého obhospodařování.

Velkochovy zvěře

Obory, bažantnice, tzv. farmové chovy či jiné druhy intenzivních chovů lovné zvěře v CHKO Lužické hory nejsou a ani do budoucna nebudou povolovány. Zvýšenou koncentrací chované zvěře dochází k erozi půdy, degradaci přirozených ekosystémů a škodám na porostech. Hrozí zde také častý únik chované zvěře, navíc zpravidla nepůvodní, do volné krajiny a následných škodám, což je v přímém rozporu s výše stanovenými zásadami.

V nepříliš hojné míře bylo v minulosti prováděno vypouštění odchovaných bažantů, nebo kachen do volných honiteb. Tento způsob nakládání se zvěří se však již nepoužívá pro časovou a finanční náročnost a minimální efekt při lovu.

Myslivost a rybářství

Dlouhodobé cíle:

- ♦ snížení stavu jelení zvěře na stavy normované, resp. optimální, tj. takové aby se dařila obnova lesa přirozeným zmlazením a rekonstrukce kvalitního křovinného a bylinného patra s potravními možnostmi pro zvěř
- ♦ úplná eliminace nepůvodní mufloní zvěře v honitbách na území CHKO LH
- ♦ sledování populace kamzíka horského a důsledné dodržování jeho normovaných stavů. Zabránění jeho rozšiřování do honiteb, kde není normován. Sledování jeho vlivu na přírodní prostředí s důrazem na škody na přirozeném zmlazením lesa. Navržení vhodného způsobu a lokalit jeho případného chovu a optimálních stavů.
- ♦ sledování šíření rysa ostrovida na území CHKO LH, jeho působení a vliv na populace ostatních zvířat, následné navržení jeho managementu
- ♦ podpora rozšiřování populace drobné zvěře, sledování její dynamiky (kryty pro zvěř, potravní a hnízdní možnosti, např. remízky s vhodnou botanickou skladbou, rozptýlená zeleň apod.)
- ♦ reintrodukce tetřevovitých na území CHKO LH zejména tetřívka obeckého, který zde v nedávné minulosti žil, podpora a úprava podmínek pro jeho rozšíření

Termín: rok 1999 - 2002

Zodpovídá: SCHKO LH ve spolupráci s LČR, OkÚ, mysliveckou organizací a vlastníky honiteb

Krátkodobé cíle:

- ♦ kontrola péče o zvěř, zejména zimního příkrmování a způsobů lovu. Nedopustit navážení hromad krmiv do honiteb za účelem vnazení a lovu, s důsledky zažívacích poruch a úhynů lovné zvěře a ostatních živočichů, včetně negativního ovlivňování přírodního prostředí a průsaků do spodních vod.
- ♦ kontrola naplňování stanovených plánů lovu zejména spárkaté zvěře, co do množství i struktury pohlaví a věku
- ♦ kontrola budování mysliveckých zařízení v souladu se stavebním zákonem
- ♦ likvidace stávajících krmných zařízení na území MCHÚ, I. zón CHKO a také některých biocenter. Cílem je nestahovat zvěř do těchto lokalit, kde působí nejcitelnější škody. Zde také zvěř přednostně lovit.

Termín: průběžně

Zodpovídá: SCHKO LH ve spolupráci s mysliveckou organizací a OkÚ

Myslivost a rybářství

3.2.4.6. Rybníkářství

Počet a plocha rybníků uvedena již v rozborové části v kap. 2.2.2. a 2.3.4.

Celková plocha rybníků evidovaných jako rybochovné činí 19,95 ha, průměrná plocha připadající na jeden rybník činí 2,85 ha, což představuje kategorii malých vodních ploch, které se vyskytují převážně v krajině člověkem výrazně ovlivněné nebo stále ovlivňované. Tyto vodní plochy a jejich okolí jsou refugiem organismů s vyhraněnými ekologickými nároky.

Sezónně mají tyto rybníky větší význam v době jarních a podzimních tahů stěhovavých ptáků, kdy lze vidět zástupce vzácných a chráněných druhů středoevropské avifauny.

Obecně lze konstatovat, že všechny rybníky, vyjma dvou nových v Kunraticích u Cvikova, jsou velmi zanedbané. Oproti historickému stavu došlo k velkému snížení vodního sloupce v důsledku zazemňování i k zmenšení vodní plochy.

Dlouhodobý cíl:

- ♦ ve spolupráci s vlastníky, případně nájemci vytvořit na těchto lokalitách přirozená refugia organismů vázaných na vodu, a vhodným obhospodařováním vytvářet vhodné podmínky zejména v době jejich rozmnožování
- ♦ připravit program revitalizace a obnovy malých vodních nádrží. Jako modelový projekt připravit projekt revitalizace Kunratických rybníků a obnovu rybníčků v Chřibské a Kytlicích.

Termín: do roku 2001

Řešitel: SCHKO LH

Krátkodobý cíl:

- ♦ sledování vývoje vodních ekosystémů a jejich biodiverzity. Její podpora prostřednictvím managementových opatření a PPK

Termín: průběžně

Řešitel: SCHKO LH

- ♦ sledování vývoje na jednotlivých lokalitách a pomocí managementových opatření napomáhat k optimálním podmínkám pro zvyšování biodiverzity a zlepšování přírodního prostředí těchto biotopů

Termín: průběžně

Řešitel: SCHKO LH

Myslivost a rybářství

3.2.4.7. Rybářské revíry

Přehled rybářských revírů je uveden v rozborové části. Oblast CHKO Lužické hory je na zarybněné vodní toky poměrně chudá. Vodní toky procházející lidskými sídly jsou znečišťovány mnohdy do té míry, že život v nich je problematický. Záměry 80. let k vybudování čistíren odpadních vod jsou neustále přehodnocovány a odsouvány pro nedostatek finančních prostředků. Je proto nezbytné všemožně usilovat o regeneraci vodních toků. Orgán ochrany přírody při umisťování všech nových a rekonstrukci stávajících aktivit ve svých stanoviscích a podmínkách zdůrazňuje nutnost ochrany povrchových vod, zachování lokálních i líniových biotopů a případně jejich revitalizaci.

Cílem SCHKO LH je obnovení čistoty vody v tocích Lužických hor, aby zde mohly být chovány ryby náročné na čistotu vody, souvztažně s tím se zvýší i druhová diverzita ostatních organismů vázaných na čisté prostředí.

Nepřipustit napřimování vodních toků s tvrdým opevňováním profilů a likvidaci břehových porostů, vodu je nutné v krajině udržet co nejdéle. To pak m.j. souvisí i s kvalitou toků z hlediska využití pro sportovní rybaření.

Rybářské revíry v CHKO Lužické hory jsou zakresleny v příloze č.1 Plánu péče.

Dlouhodobý cíl:

- ◆ důsledně trvat na odkanalizování a čištění odpadních vod stávajících i nově vznikajících objektů
- ◆ kontrola kvality vypouštěných odpadních vod ve spolupráci s referátem životního prostředí OkÚ
- ◆ revitalizačními opatřeními vytvořit podmínky pro zlepšení kvality biotopů, vytvoření přirozených podmínek pro život v tekoucích vodách a zvýšení biodiverzity

Termín: průběžně

Řešitel: SCHKO LH spolu s RŽP OkÚ

Krátkodobé cíle:

- ◆ průběžné sledování vývoje říčních ekosystémů a jejich biodiverzity, její podpora v rámci managementových opatření a PPK

Vodní hospodářství

3.2.5. Vodní hospodářství

3.2.5.1. Povrchové vody, péče o jejich kvalitu

Území CHKO Lužické hory leží v CHOPAV Severočeská křída, jedná se o pramennou oblast s hustou sítí potůčků a potoků, případně horních toků říček (Svitávka, Kamenice, Chřibská Kamenice, Křinice, Lužnička), nachází se zde bohaté zásoby kvalitní pitné vody. Proto je nutné, v této vodohospodářsky velmi cenné oblasti, klást zvýšený důraz na kvalitu povrchových vod a maximálně podporovat komplexní nápravu hydrologických a hydropedologických poměrů.

Foto: lokalita plánované revitalizace - dětská léčebna ve Cvikově

Vodní hospodářství

Hlavní úkoly pro zlepšení kvality povrchových vod:

- ♦ postupná eliminace zdrojů znečištění povrchových vod jak plošných, tak bodových
- ♦ obnovení přirozené funkce vodních toků a jejich koryt včetně doprovodných porostů, tj. postupně odstranit nevhodné úpravy toků, doplňovat a udržovat břehové porosty, zvyšovat přírodními prostředky odolnost koryt a břehů proti erozi, zajistit minimální průtoky nutné pro vodní organismy a další podmínky pro přirozené biologické oživení vody
- ♦ podporovat retenční schopnost krajiny (obnova luk a pastvin, malých vodních nádrží, mokřadů, revitalizace napřímených a opevněných toků, posouzení účelnosti dříve provedených meliorací a obnova alespoň některých podmáčených podhorských luk)
- ♦ při revitalizačních opatřeních dát přednost revitalizaci celé plochy povodí, tj. nejen samotného toku, ale i okolních ekosystémů
- ♦ důsledná ochrana přirozených vodních toků a jejich břehových porostů, ochrana mokřat, mokřadů, pramenišť
- ♦ ochrana vodní bioty

Dílčí úkoly v oblasti vodního hospodářství:

- ♦ zmapování a soupis bodových zdrojů znečištění a průběžná aktualizace

Termín: I., II. zóna - 1999 – 2000

III., IV. zóna - do roku 2005

- ♦ v případě zjištění znečišťovatele- zjednat nápravu vhodným způsobem - je nutné hledat vždy nejideálnější způsob čištění pro konkrétní situaci, využití domovních ČOV s vyústěním do vodoteče pokládáme spíše za provizorium (poměrně nízká účinnost odstraňování P a N - eutrofizace), účinnost je často snižována nevhodnou obsluhou těchto zařízení

Termín: I. zóna - okamžité dobudování vhodného čistícího zařízení

II. zóna - urychlené dobudování

III., IV. zóna - dobudování

- ♦ iniciovat a podporovat výstavbu soustavné kanalizace a centrální ČOV ve městech a větších obcích. Prioritní je vybudování kanalizace a ČOV v Krásné Lípě (Křinice), Chřibské (Chřibská Kamenice), Kamenickém Šenově (Šenovský potok) a dokončení kanalizačního systému v České Kamenici, Cvikově a Jablonném v Podještědí.

termín: průběžně dle potřeby

- ♦ podporovat zařazení biologických rybníků a kořenových čistíren do systému čištění odpadních vod.

Termín: průběžně

- ♦ zahájit monitoring kvality povrchových vod vybraných toků

Termín : Kamenice – 1998

další toky - dle finančních možností

Vodní hospodářství

- ♦ zahájit jednání s Povodím Ohře a.s., ČHMÚ a SMS o možnosti rozšíření sítě odběrných profilů pro zjišťování kvality povrchové vody a sítě hydrologických stanic na území CHKO Lužické hory.

Termín: 1999 - 2000

- ♦ podporovat a zajišťovat protierozní opatření
 - ⇒ zatravňování, případně zalesňování, erozí ohrožených pozemků
 - ⇒ zpevňování břehů přírodními prostředky
 - ⇒ vhodné úpravy turistických cest v místech náchylných k erozi
 - ⇒ značené cyklotrasy vést pouze po zpevněných komunikacích (dtto pro hypoturistiku a udržení počtu jezdeckých koní v CHKO v únosné míře)
 - ⇒ nepřekračovat únosné počty dobytka pro jednotlivé pozemky
 - ⇒ kontrola těžebních dřevařských společností s ohledem na poškození půdního krytu
 - ⇒ omezit holosečný způsob hospodaření

Termín: průběžně

- ♦ kompletně zmapovat mokřadní plochy v CHKO jako základní krok k jejich důsledné ochraně

Termín: v průběhu let 1998 - 2003

- ♦ zmapovat vodní toky a vodní plochy v CHKO se zřetelem na stav koryta (přirozené x umělé) a kvalitu břehových porostů a důsledně je chránit. Výsledky využít pro sestavení priorit revitalizačních akcí a čerpání prostředků z PRŘS a PPK

Termín: 1999 - 2005

- ♦ aktualizovat mapování černých skládek v blízkosti vodních toků, v případě zjištění skládky zjednat okamžité odstranění

Termín : průběžně

Řešitel: SCHKO LH spolu s Povodím Ohře, SMS, RŽP OkÚ a vlastníky pozemků.

Vodní hospodářství

3.2.5.2. Podmínky pro jednotlivé zóny odstupňované ochrany CHKO:

	I. zóna	II. zóna	III. a IV. zóna
Změna odtokových poměrů	Nelze	nelze	neprovádět technická opatření, vedoucí k zásadní změně odtokových poměrů
Úprava toků	nelze, výjimečně asanace břehových nátrží přírodě blízkými způsoby	nenapřimovat toky, úprava toků pouze částečně, přírodě blízkými způsoby	mimo intravilán sídel úprava toků pouze přírodě blízkými způsoby, zatrubnění vyloučeno, technická opatření pouze místně na základě souhlasu SCHKO
	I. zóna	II. zóna	III. zóna
Rybníky	zachovat jejich současný stav (pokud je uspokojivý), znovuoobnovení pouze na základě souhlasu SCHKO	zachovat jejich dosavadní stav (pokud je uspokojivý), znovuoobnovení či budování nových pouze na základě souhlasu SCHKO	zachovat jejich současný stav (pokud je uspokojivý), znovuoobnovení či budování nových pouze na základě souhlasu SCHKO
Meliorační opatření	Vodní a vláhový režim musí být zachován, proto na zamokřených a mechanizací špatně přístupných místech bude sklizeň prováděna ručně.	Vodní a vláhový režim nesmí být zásadním způsobem ovlivňován. Pro případné odvodnění silně zamokřených pozemků může SCHKO výjimečně povolit sporadickou drenáž (po posouzení vlivu odvodnění na okolí).	Velkoplošné odvodnění je zakázáno. Výjimečně může SCHKO povolit systematickou drenáž pouze na pozemcích s trvalým plošným zamokřením po posouzení vlivu odvodnění na okolí.
Doprovodná zeleň	rozvoj a údržba dle pokynů SCHKO	rozvoj a údržba dle pokynů SCHKO	dobudování dle pokynů SCHKO
Rybníční hospodaření	maximálně připustit rybníky jen s průměrnou intenzitou rybochovného hospodaření s maximálním šetřením pobřežních zón	Vyhrnování rybníků, vysekávání rákosin a intenzita hospodaření dle pokynů SCHKO	dle pokynů SCHKO
Malé vodní elektrárny	Nelze	dle rozhodnutí SCHKO	dle rozhodnutí SCHKO

Vodní hospodářství

3.2.5.3. Revitalizace říčních systémů

Dosud byly v CHKO Lužické hory uskutečněny tyto revitalizační akce:

- ♦ revitalizace Železného a Lesního potoka (žadatel - SMS Česká Lípa, uskutečněno v r. 1995)
- ♦ znovuoobnovení rybníka u České Kamenice (LČR, LS Rybníště)
- ♦ rybníky Krásné Pole - k.ú. Horní Chřibská (LČR, LS Rumburk)

Ve výstavbě jsou akce:

- ♦ rekonstrukce vodních nádrží Zelený vrch v České Kamenici (žadatel Město Česká Kamenice, projekt zpracován v r. 1997)
- ♦ obnova mokřadů na Brazilce (žadatel SCHKO Lužické hory, projekt zpracován v r. 1998)

Zpracované revitalizační studie:

- ♦ Geologický průzkum pro návrh revitalizačních opatření v povodí říčky Svitávky (Hejnák, 1995)
- ♦ Hydroekologická studie povodí Panenského potoka (Hydroprojekt a.s., 1994)

Zadavatelem obou studií byla SMS, studie se tudíž zabývají pouze těmi toky, které spravuje (nebo spravovala SMS). Celou problematiku revitalizace tyto studie zužují na možnost výstavby retenčních nádrží, první jmenovaná navrhuje výstavbu nádrží pouze na základě hydrogeologického a geologického průzkumu. Obě studie jsou dle našeho názoru nedostačující pro řešení problematiky revitalizace povodí.

Cílem revitalizace říčních systémů je komplexní náprava vodního režimu v krajině, podpora její retenční schopnosti a zpomalování odtoku naturalizací v minulosti napřímených a opevněných toků, obnovou a tvorbou malých vodních nádrží a mokřadů.

Hlavní úkoly:

- ♦ v návaznosti na mapování vodních toků a ploch doplnit seznam vytipovaných lokalit pro revitalizace a jednotlivé akce postupně uskutečňovat dle priorit, přednostně revitalizace v biocentrech a biokoridorech ÚSES
Realizace jednotlivých akcí je závislá na majetkových vztazích, ochotě vlastníků spolupracovat a dále na poskytnutí finančních prostředků z PRŘS (Program revitalizace říčních systémů).
Termín: 1999 a dále průběžně

Vodní hospodářství

Foto: koryto říčky Svitávky u Kunratických rybníků - příklad nevhodné úpravy toku

- ◆ zadat zpracování revitalizační studie povodí horní Svitávky
Finanční náklady: 99 tis. Kč
Termín: dle přidělení financí z PRŘS (žádost schválena Regionálním poradním sborem PRŘS v r 1997).
Řešitel: SCHKO LH

Dále zajistit:

Vodní hospodářství

- ◆ zpracování revitalizační studie povodí Kamenice a Chřibské Kamenice
- ◆ revitalizaci pravobřežního přítoku Lužničky v Jiřetíně pod Jedlovou (LBK ÚSES)
- ◆ revitalizaci přítoku Doubického potoka pod PR Marschnerova louka (LBK ÚSES)
- ◆ revitalizaci obtokového kanálu Kunratických rybníků na Svitávce (LBC ÚSES)
- ◆ obnovu 2 rybníků ve Cvikově (LBK ÚSES)
- ◆ obnovu rybníku v Doubici (LBK ÚSES)
- ◆ postupnou obnovu malých rybníků, kterých je na území CHKO velké množství a které významně přispívaly k zadržení vody v krajině

Podzemní vody

Podzemním vodám je nutno poskytovat ochranu v největším možném rozsahu. Při zjištění podmínek, které by mohly vést ke znečištění podzemních vod (sklárky, úkapy ropných látek, nedodržení ochranného režimu pro PHO aj.), bude SCHKO usilovat o okamžitou nápravu situace. K ochraně podzemních vod velkou měrou přispívají i revitalizační opatření (zvyšování retenční schopnosti krajiny) a šetření pitnou vodou (opravy starých netěsnících vodovodů aj.). Nežádoucí je rozsáhlejší odlesňování pramenných oblastí.

Vodní hospodářství

Vodárenské využití

Vzhledem k charakteru oblasti (CHOPAV, blíže viz kap. 2.2.3. Hydrologie a vodní hospodářství) je vodárenské využití podzemní i povrchové vody četné a nutné. V současné době neodporuje zájmům ochrany přírody. Někdy se naopak zájmy vodárenské a ochranné shodují (např. snižování eutrofizace povrchových vod). Při odběru vod z povrchových toků je nutno zachovat minimální biologický průtok.

Energetické využití

Do současné doby bylo na SCHKO evidováno cca 16 žádostí o souhlas s výstavbou MVE (malé vodní elektrárny), z toho pouze 1 ze staveb byla uskutečněna a řádně zkolaudována. V I. zóně není možné povolit výstavbu MVE, ve II., III., a IV. zóně nutno posuzovat případ od případu, mimo zastavěné území a mimo místa s původními náhony jen výjimečně. V každém případě je nutné zachování minimálního biologického průtoku, tj. průtoku, který zaručuje zachování přirozeného životního společenstva pro příslušné říční pásmo.

Výstavba, sídla

3.2.6. Výstavba, sídla

Vymezení zastavěných území sídel z hlediska zájmů ochrany přírody je zakresleno v mapě 1 : 50 000 - krajinný ráz, která je v příloze. U sídel je počítáno s rezervou pro jejich rozvoj. Sídla jsou z pohledu ochrany přírody rozdělena na sídelně rekreační a sídelně průmyslová. V podrobnějším měřítku je zastavěné území upřesňováno při projednávání územních plánů.

3.2.6.1 Výstavba a sídla

3.2.6.1.1. Územní plány

Rozpracovány jsou:

- ◆ ÚP VÚC Lužické hory
- ◆ ÚPNSÚ Krompach, Jiřetín pod Jedlovou, Rynoltice, Krásná Lípa
- ◆ ÚPS Mařenice, Svor, Prysk, Kunratice, Doubice, Chříbská

Ve všech těchto plánech jsou zapracovávány ÚSES, zonace, MCHÚ a další konkrétní požadavky Správy CHKO Lužické hory.

Potřeba:

ÚPNSÚ je nutné zpracovat pro všechny zbývající obce v CHKO Lužické hory. Rozpracované územně plánovací dokumentace dokončit v souladu s požadavky Správy CHKO Lužické hory.

3.2.6.1.2. Achitektonicko - krajinářské limity

Přírodní oblast

V MCHÚ, I. zóně vymezené zonace a biocentrech začleněných do lesních hospodářských plánů a územních plánů vyplývají limity zástavby z platných právních předpisů.

Lesní oblast

Na lesním půdním fondu vyplývají limity zástavby z platných právních předpisů posílených vymezením zonace CHKO LH, jejím začleněním do LHP a ÚP.

Smíšená oblast

Limity pro zástavbu na LPF a ZPF vyplývají z platných právních předpisů. Tyto limity SCHKO Lužické hory posiluje při projednávání ÚP konkrétním vymezením ploch, kde je zástavba nežádoucí. Po schválení ÚP se tato regulativa stanou platným limitem zahrnutým v závazné části ÚP.

Výstavba, sídla

Sídelně rekreační oblast

1. **Parcela:** SCHKO při projednávání ÚP konkrétně vymezuje plochy, kde je zástavba možná a kde je nežádoucí. Po schválení ÚP se tato regulativa stanou platným limitem zahrnutým v závazné části ÚP. Kde není ÚP schválen, je každý záměr řešen zvlášť.
2. **Plocha:** Zastavěná plocha se požaduje 60 až 80 m² (tj. rekreační domek, nikoliv chata) vylučuje se čtverec či obdélník blížíci se čtverci. Přípustné je i jiné členění (např. do tvaru L nebo T).
3. **Výška:** Maximálně jedno nadzemní podlaží s využitím podkroví.
4. **Konstrukce:** Objekty mohou být zděné, dřevěné (roubené), hrázděné nebo kombinované, ale vždy v závislosti na místní zástavbě.
5. **Štíty a barevné řešení dřevěných konstrukcí:** Štíty mohou být zděné, hrázděné nebo dřevěné s jednoduchým svislým deštěním. Všechny viditelné dřevěné konstrukce tmavě mořit.

Foto: novostavba splňující kritéria zachování původní architektury

6. **Omítky:** Vápenné, hladké v barvě bílé (možné i přírodní odstíny okru). Vylučuje se škrábaný nebo stříkaný březolit a omítky na bázi syntetických pryskyřic, případně plastové obklady.
7. **Podezdívky - sokly:** Z místního kamene, spáry vyspárované, nezbarvené, nebo z hrubé štukové omítky. Vyloučen je plochý obklad kamene do omítek a tzv. plovoucí kameny v omítce. Nepovolují se bílé cihly a obklady keramické.

Výstavba, sídla

8. **Střechy a krytina :** Symetrické sedlové střechy se sklonem 45 stupňů s přesahy max. 60 cm s volně působícími krokvemi (bez podbíjení). Půlkruhové a kruhové okapy (vylučují se hranaté) řešit bez tzv. uší u štítu. Všechny klempířské konstrukce natírat v barvě tmavohnědé. Střešní krytina se doporučuje - asfaltové šindele, břidlice, eternitové ploché šablony a možný i hladký plech. Pálená střešní krytina dle okolní zástavby. Nepřípustný je vlnitý eternit a vlnitý plech. Odstín materiálu nebo nátěru šedočerný nebo tmavohnědý.
9. **Vstupní dveře - vrata:** Dveře bez prosklení, prkenné se svislými spárami, nebo i v jiném kvalitním truhlářském zpracování, osazené do tesařské zárubně. Barevně v souladu s ostatními dřevěnými konstrukcemi. Vrata dtto.
10. **Okna:** Obdélníkového tvaru, postavená na výšku, podélně a příčně dělená. Nátěry rámu v barvě bílé nebo tmavohnědé. Zástavbě Lužických hor neodpovídá instalování okenic. Nepřípustné jsou skleněné cihly a copilit.
11. **Komíny:** Vždy uvnitř stavby, vyústění nad střechu poblíž hřebene. V nadstřešní části nejlépe omítat, nebo spárované zdivo z ostře pálených cihel. Vylučuje se kamenný obklad.
12. **Oplocení:** Povoluje se dřevěný typ plaňkový (umístěné svisle). Nepřípustný plot z pletiva na zděné nebo betonové podezdívce, betonové i cihelné pilířky, ostnatý drát a jakékoliv ocelové konstrukce.
13. **Lodžie, balkóny, terasy:** Balkóny nejsou přípustné ve štítě, ve výjimečných případech (stavba charakteru faktorského domu) je lze umístit z boku v minimální délce přes polovinu objektu, dřevěné s plným zábradlím. Lodžie lze budovat výlučně v průmyslově sídelní zóně. Terasu je možno budovat v návaznosti na obytný prostor objektu, a to terénní úpravou se zatravněným svahováním, výjimečně s nízkou opěrnou zídou. Výsledný vzhled objektu se musí blížit k některému z typů původní lužicko-horské zástavby.

Průmyslově sídelní oblast.

Charakter staveb SCHKO Lužické hory vždy posuzuje podle územního plánu s ohledem na využití území a sousední stávající zástavbu. V architektonicky hodnotnější části obce se více dbá na udržení rázu stávající zástavby. V této zóně nejsou další konkrétní přísná regulativa, je v ní dán prostor pro stavební iniciativy, které jinde v CHKO Lužické hory nejsou přípustné.

3.2.6.1.3. Zahrádkářství

Zahrádky se v zásadě neomezují, pokud vhodně dotváří stavbu a část krajiny.

Zahrádkářské kolonie jsou nesporně rušivým prvkem v krajinném prostředí, a to zejména v prostředí relativně zachovalém, jen málo dotčeném lidskou činností.

Se zřizováním kolonií souvisí i výstavba drobných staveb (chatky, kolny, altánky) vesměs různé architektonické a estetické hodnoty. Umísťování těchto aktivit se musí realizovat pouze v souladu se schválenou územně plánovací dokumentací.

Soliterní či malé skupiny zahradních staveb do volné krajiny zásadně neumísťovat.

Při projednání k umístění zahrádkářských kolonií v předstihu projednat prostorové uspořádání (strukturu) a vzorové architektonické řešení staveb.

Celkově v oblasti této problematiky je nutno postupovat velmi uváženě.

Výstavba, sídla

3.2.6.1.4. Rozptýlená výstavba

Rekreační domky - musí mít základní stavební prvky v souladu s původní hodnotnou zástavbou a tím se vhodně zapojit architektonicky do současné struktury osídlení. Zejména v blízkosti památkových objektů a ostatních historicky cenných staveb dozírat na dodržení shora uvedených zásad u nových nebo rekonstruovaných objektů.

Do rekreační zástavby nepřipouštět narůstající tendenci užívání typu objektů zahraničních nabídek (švýcarské, rakouské, německé a alpské domky, finské domky tatranské horské stavby). Přesto, že se jedná o rekreační zástavbu, neumísťovat tuto mimo zastavěné části obcí (tj. do volné krajiny), ale dále využívat původních stavebních parcel a velkých proluk ve stávající zástavbě. Umísťování těchto staveb by se mělo realizovat pouze v souladu se schválenou územně plánovací dokumentací.

Chaty v krajině Lužických hor jsou cizím, velmi rušivým prvkem, jejich výstavbu nepovolovat. Stávající chaty požadujeme udržovat pouze v jejich současném stavu - neprovádět rozsáhlé stavební úpravy (zvětšování zastavěné plochy, zvyšování podlaží, nástavby apod.).

Doprava

3.2.7. Doprava

3.2.7.1. Rozvoj popřípadě útlum dopravy

V současné době se dá předpokládat vzrůstající tendence v silniční dopravě, především na hlavních trasách (silnice I. a II. třídy). Výhledově se počítá se zvýšením počtu jízdních pruhů silnice I/13, jenž tvoří jižní hranici oblasti. U všech silnic a místních komunikací je potřeba zkvalitnit jízdní povrch a vhodně doplnit doprovodnou zeleň. S dalším rozšířením silniční sítě se výhledově nepočítá. S útlumem železniční dopravní sítě se v budoucnu vzhledem ke vstupu ČR do Evropské unie nepočítá. Spíše po transformaci železnice lze předpokládat její rozvoj jako ekologicky šetrného druhu dopravy.

3.2.7.2. Změny

S výraznými změnami dopravy na území CHKO Lužické hory nelze počítat. K případným změnám by mohlo dojít po celkové rekonstrukci železniční sítě. Potom by bylo možné částečně přesunout automobilovou dopravu na železnici.

Těžba nerostných surovin

3.2.8. Těžba nerostných surovin

Dlouhodobé úkoly:

- ◆ nepovolovat těžbu čediče a sklářských písků (v současné době žádná těžba neprobíhá)
- ◆ lomy s ukončenou těžbou, včetně zdevastovaných ploch a odvalů, ponechat již probíhající přirozené sukcesi
- ◆ prodloužení těžby stavebních písků v České Kamenici je možné po souhlasu Správy CHKO LH a stanovení podmínek - po ukončení těžby prostor rekultivovat a o jeho výměru rozšířit biocentrum č.14 “U pískovcového lomu” tak jak je navrženo v ÚSES pro území CHKO Lužické hory v okrese Děčín.
- ◆ provést rekultivace bývalých dobývacích prostorů

Průmyslová výroba

3.2.9. Průmyslová výroba

3.2.9.1. Negativní vlivy v CHKO

Průmyslová výroba v Chráněné krajinné oblasti Lužické hory je soustředěna do měst, která se rozkládají především při hranicích této oblasti. Průmysl situovaný do CHKO Lužické hory ovlivňuje životní prostředí spíše okrajově a dá se říci, že místně. Více je přírodní prostředí ovlivňováno emisemi z okolních oblastí.

Foto: imise škodlivin - elektrárna Bogatynia

Na území CHKO LH se jedná o tradiční sklářskou výrobu, která zatěžuje ovzduší (např. malírny skla) a místní vodoteče (úniky např. brusných roztoků).

Průmysl textilní má vliv na ovzduší (prašnost, exhalace) a místní vodoteče, případně obtěžuje okolí hlukem.

Papírenský a dřevozpracující průmysl zatěžují okolí hlukem, úlety pilin, výpary z barev či exhalacemi z vytápěných provozů. U papírenských provozů je i nebezpečí znečišťování místních řek a potoků při haváriích. Strojírenský průmysl se v CHKO vyskytuje okrajově a představuje potenciální nebezpečí znečišťování vodotečí či ovzduší. Další průmyslové aktivity - průmysl potravinářský, zemědělské provozování průmyslového charakteru - znečišťují při haváriích vodoteče (úniky ropných látek, močůvky aj.)

Průmyslová výroba

Lze konstatovat, že průmyslová činnost se zatím uplatňuje svými negativními vlivy na životní prostředí menší měrou a spíše sezónně (znečištění ovzduší je např. větší v zimních měsících, v období teplotních inverzí).

U některých objektů je nutné zřídit nové čistírny odpadních vod či je napojit na stávající čistírny odpadních vod. Likvidaci odpadů a úniky imisí u všech subjektů v CHKO řešit v souladu s platnými právními předpisy ve spolupráci s příslušnými orgány státní správy.

3.2.9.2. Útlum dle zón

Průmysl je převážně situován ve IV. zóně (ojediněle ve III. zóně). Útlum s výjimkou sklárství probíhá samovolně.

3.2.9.3. Rozvoj

Rozvoj podnikatelské činnosti Správa CHKO směřuje hlavně do IV. zóny CHKO a výjimečně do intravilánu III. zóny (zde jsou vhodné podmínky zejména z hlediska infrastruktury, nabídky pracovní síly), v souladu s územními plány a požadavky obcí. Vznikají spíše menší provozy (dílny zabývající se zušlechťováním skla, pily, truhlářské dílny). Výjimkou je v současné době rozestavěná sklárna v Kamenickém Šenově (Bohemia Nordglass). Rychlá výstavba benzinových pump byla realizována u hraniční silnice I/13 v úseku Nový Bor - Liberec. Ve zbývajících částech CHKO probíhá rekonstrukce stávajících zastaralých benzinových čerpacích stanic.

3.2.9.4. Imise - návrhy na řešení

(rozbor imisní situace v CHKO viz kap. 2.3.10. Imise škodlivin)

- ♦ zahájit jednání s ČHMÚ ohledně možnosti rozšíření monitorovacích stanic imisí na území CHKO Lužické hory
Termín: 1999
- ♦ pokračovat ve studiu imisního zatížení lesních porostů v návaznosti na započaté studie
Termín: dle finančních možností
- ♦ spolupracovat s LČR, ÚHÚL Brandýs n.L., podpora výsadby imisím odolných dřevin, podpora zakládání genofondových ploch
Termín: průběžně
- ♦ podporovat ekologicky šetrné způsoby vytápění - plynofikace obcí
- ♦ stimulovat podniky na území CHKO nebo v její blízkosti ke spolupráci na ochraně životního prostředí (vypracování ekologických studií provozu)
- ♦ usilovat o výsadbu doprovodné zeleně silnic z odolných druhů dřevin
Termín: průběžně

Likvidace skládek:

- ♦ průběžně aktualizovat a doplňovat seznam černých skládek, v případě zjištění skládky dát podnět k odstranění příslušnému okresnímu úřadu - odboru odpadového hospodářství

Průmyslová výroba

- ◆ kontrolovat stav sanace a rekultivace ukončených a nepovolených skládek
Termín: průběžně
- ◆ podporovat zavedení separace odpadů u jednotlivých obecních úřadů i občanů, boj proti černým skládkám (osvěta, výchova)
Termín: průběžně
- ◆ apelovat na jednotlivé obecní úřady, aby zajišťovaly v potřebném rozsahu odpadové kontejnery
Termín: průběžně
- ◆ na území CHKO nepovolovat žádné skládky odpadů

Energetika

3.2.10. Energetika

Možnosti výstavby malých vodních elektráren jsou řešeny v kap. 3.2.5. Vodní hospodářství.

Záměry na výstavbu větrných elektráren vzhledem k místnímu klimatu (často se měnící směr větru, konfigurace terénu aj.) nejsou příliš pravděpodobné. V těchto případech bude nezbytné zvláště obezřetně zhodnotit jejich přínos a vliv na přírodu a krajinu. Správa bude každý jednotlivý záměr posuzovat individuálně a k rozhodnutí bude nezbytně požadovat zpracování posudku vlivu na životní prostředí dle zákona č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí.

Obdobným způsobem bude Správa postupovat i v případě zavádění jiných alternativních energetických zdrojů.

Služby a řemesla

3.2.11. Služby a řemesla

V oblasti CHKO LH byla provedena restrukturalizace státních a družstevních organizací a institucí. V současné době služby a řemeslné potřeby zajišťuje téměř z 80 % síť malých a středních podnikatelů. Vedle vysloveně technických, technologických a komerčních služeb jsou poskytovány služby ekologického charakteru:

- podnikání v oblasti nakládání s odpady - 18
- výzkum a vývoj v oblasti přírodních věd - 2
- čištění budov a úklidové služby volných prostranství - 7
- výroba a rozvod pitné a užitkové vody - 4
- hubení škodlivých živočichů, rostlin a mikroorganismů - 4
- pěstování květin a okrasných dřevin - 11
- asanace havárií všeho druhu - 3
- poradenská činnost v oblasti ekologie rostlin - 1
- sadové úpravy, zásahy do zeleně, dendrologie - 24
- ekologické projekty - 3
- bezodpadové technologie v malém podnikání - 1
- měření škodlivin všeho druhu - 2
- biologická ochrana rostlin - 1
- likvidace nekontaminovaných kalů - 2
- druhotné využití plastů - 1
- využití solární energie - poradenství, projekce - 2
- zpracování dřevního odpadu pro účely energetické - 1
- výroba substrátů - 1
- získávání a využití bioplynu - poradenství - 1
- měření radonu - 1
- ekologická výchova - 2
- ošetřování a konzervace stromů - 4
- rákosové čistírny odpadních vod (poradenství) - 1

Číselný symbol uvádí četnost služeb v rámci CHKO Lužické hory, dle podkladů místně příslušných správních orgánů.

V druhu a počtu poskytovaných služeb však dochází místně i časově k velkým změnám. Přesto jako ilustrativní údaje mají tyto přehledy svoji hodnotu.

Žádná z ekologických činností není přímo ani sponzorsky dotována. Domníváme se, že by ze státního rozpočtu měly být uvolňovány finanční prostředky, které by se účelově vázaly k použití na předcházení či likvidaci problémů v ekologii obecně. Je přirozené, že investováním relativně malých finančních částek by se v konečném efektu ušetřily značné prostředky. V tomto procesu (návrh, projekce, schvalování, kontrola) by svoji roli měla sehrávat i regionální pracoviště orgánů ochrany přírody, jako např. v plnění úkolu revitalizace vodních toků a ploch.

Rekreace, sport, turistika

3.2.12. Rekreace, sport, turistika

3.2.12.1. Možnost rozvoje

Využití krajiny CHKO Lužické hory pro rekreaci, sport a turistiku doznává v posledním desetiletí výrazných změn.

Volný cestovní ruch oproti dalším druhům rekreačního využití vzhledem ke stabilní ubytovací kapacitě nedoznává výrazný nárůst.

Vázaná soukromá rekreace využívá převážně původní zástavby lidového rázu a objektů bývalé domácké výroby, kterou doplňují nemnohé rekreační chatové osady i samostatné chaty a rekreační domky.

Plošnému rozšíření chatové výstavby v CHKO Lužické hory bylo zamezeno dosud platnou stavební uzávěrou z roku 1976. Od té doby se realizuje pouze výstavba rekreačních domků v místech schválených platnou územně plánovací dokumentací. Právě tento způsob rekreace doznal v posledním desetiletí značné gradace. Vzhledem k tomu, že tyto aktivity se orientují do území, která jsou i z hlediska přírodních a krajinných hodnot významná, dochází stále ke střetům zájmů mezi potencionálními investory a ochranou přírody jako institucí. Proto se tvorbě nových územních plánů, zejména pro území s vyšší frekvencí zájmů, věnuje i vyšší pozornost s cílem jasně formulovat oprávněné zájmy institutu ochrany přírody a prosadit specifická regulativa k účinné ochraně krajinných i přírodních hodnot území.

V oblasti podnikové rekreace došlo k výrazné restrikci. V souvislosti s vývojem politicko-ekonomických poměrů došlo k útlumu ve prospěch soukromého podnikání v oblasti rekreačních a restauračních služeb.

Sportovní využití krajiny CHKO v masovějším měřítku se orientuje hlavně na pochody a běhy (orientační, krosy a pod.), nebo na kombinace několika disciplín.

Využití krajinného prostoru pro všechny druhy motoristického sportu (včetně motorového létání) je povolováno zcela výjimečně pro jednorázové akce při stanovení regulačních opatření. V tomto by ani výhledově nemělo dojít k uvolnění. Naopak, chceme dospět ke stavu, kdy všechny takovéto motoristické aktivity, jakožto činnosti pro území CHKO LH nevhodné, budou vylučovány z území CHKO.

Nový fenomén - horská kola ve společných akcích regulovat a usměrňovat do částí CHKO, kde nemůže dojít k poškození základních složek přírodního prostředí v souladu s platnou legislativou.

Využití horolezeckých terénů bylo řešeno dohodou mezi Českým horolezeckým svazem a orgánem ochrany přírody. Dlužno však dodat, že společně projednaná a dohodnutá omezení jsou, přes jejich znalost, permanentně porušována.

Vodní sporty v CHKO provozovány, vzhledem k nevyhovujícím podmínkám, nejsou.

Organizovaná i individuální turistika doznává na území CHKO Lužické hory vzestupnou tendenci. Společné turistické akce předem plánované a prostorově vymezené, jsou v množství, na hranici únosnosti, a proto není možné jejich počet nějak významně zvyšovat. Lze tedy akceptovat tradiční podniky s vyjasněnými požadavky, které nejsou nebezpečím pro přírodní prostředí CHKO. Nové aktivity je nezbytné velmi kvalifikovaně zvažovat a při jejich případném povolení detailně sledovat a poté vyhodnotit jejich dopad na krajinu.

Rekreace, sport, turistika

Cíle a úkoly :

- ♦ **vypracovat návštěvní řád CHKO Lužické hory** - jako doporučení chování návštěvníků v Lužických horách a jeho zapracování do vyhlášky VÚC Lužické hory
Termín: do konce roku 2000
- ♦ **výstavby nových a rekonstrukce stávajících objektů** - při výkonu státní správy důsledně zachovávat typický krajinný ráz oblasti a architekturu, pečlivě hodnotit dopad na přírodní prostředí
Termín: průběžně
- ♦ **cykloturistika** - usměrnění této aktivity na přesně určené trasy, kde nehrozí poškození přírodního prostředí, ve spolupráci s cyklystickými organizacemi
Termín: průběžně
- ♦ **individuální a hromadná pěší turistika** - stejně jako u cykloturistiky, spolupráce s KČT viz. Kapitola 3.2.8.
- ♦ **motosport a letecký sport** - vyloučit z území CHKO LH
- ♦ **horolezectví** - znovu jasně formulovat podmínky a lokality, kde je toto možno provozovat, provádět důslednou kontrolu a navržených opatření na kompenzaci negativních vlivů
Termín: průběžně
- ♦ **lyžování** - spolu se zájmovými sportovními organizacemi připravit mapové podklady běžeckých tratí a usměrnit lyžování (zejména sjezdové) do lokalit, kde nemůže docházet k poškozování porostů a půdního krytu. Spolupracovat s lyžařskými kluby a veřejností při zajištění dodržování návštěvního řádu.
Termín: průběžně
- ♦ **ostatní sporty** - zejména kolektivní - hodnotit jejich případný dopad na přírodní prostředí, stanovovat podmínky provozování a provádět kontrolu jejich plnění. Vylučovat sporty a akce s výrazným negativním vlivem na přírodu a krajinu.
Termín: průběžně

Výchova, informační služba

3.2.13. Výchova, informační služba

3.2.13.1. Naučné stezky

V roce 1986 byla zřízena naučná stezka Lužický přesmyk ve východní části CHKO. Stezka je vyznačena a popsána v turistických průvodcích Lužických hor.

Cíle :

- ♦ zrekonstruovat a aktualizovat naučnou stezku Lužický přesmyk
Termín: do konce roku 2000
- ♦ zpracovat podklady a zřídit Köglerovu geologickou naučnou stezku (část na území CHKO Lužické hory) v návaznosti na naučnou stezku v CHKO Labské pískovce
Termín: do konce roku 1999
- ♦ zpracovat koncepci sítě naučných stezek pro krátké vycházky rodičů s dětmi, první zřídit v areálu dětské léčebny ve Cvikově
Termín: do konce roku 2000
- ♦ vytvoření naučné stezky v západní části území CHKO (v oblasti PP Pustý zámek, NPP Zlatý vrch, PR Studenec a Vápenka)
Termín: do konce roku 2003
- ♦ propojit tuto síť s obdobnými aktivitami v sousední příhraniční chráněné oblasti Zittauer Gebirge
Termín: do konce roku 2003
- ♦ pro všechny naučné stezky vydat průvodce
Termín: průběžně se zřizováním jednotlivých naučných stezek

3.2.13.2. Informační střediska

V současné době nejsou na území CHKO Lužické hory informační střediska (IS) jako účelová zařízení instituce ochrany přírody. Původně zřízené IS v Jablonném v Podještědí, jako součást agitačního střediska, bylo v roce 1990 zrušeno z důvodu změny vlastníka objektu.

Dlouhodobé cíle:

- ♦ navázání spolupráce s informačními středisky obcí
Termín: průběžně
- ♦ vybudování informační databáze CHKO a její napojení na informační střediska
Termín: do konce roku 2000
- ♦ v rekonstruovaném objektu dovybavit jednu místnost pro styk s veřejností a informační činnost
Termín: do konce roku 1999
- ♦ zbudovat stálou expozici a informační středisko CHKO LH v komplexu zámeckých budov zámku Lemberk
Termín: do konce roku 2000

Výchova, informační služba

3.2.13.3. Působení na návštěvníky

Území CHKO LH je v současné době nedostatečně vybaveno informačními texty o zajímavostech na jednotlivých trasách turistických cest. Zvláště chráněná území, památné stromy a unikátní přírodní jevy jsou v terénu viditelně označeny a srozumitelně popsány. Doposud nebyl zpracován "Návštěvní řád". Jen málo informačních tabulí je opatřeno dvojjazyčným textem, což je vzhledem k velké návštěvnosti CHKO německými občany nedostačující. V místech, kde jsou zbudované lavičky, jsou tyto poškozovány neukázněnými návštěvníky. Zcela chybí přístřešky, kam by se turisté schovali při nepřízní počasí. Turisté často odhazují odpadky v lesních porostech či do rybníků - důsledek nevybavenosti turistických cest odpadkovými koši. Vyhlídky (kromě věže na Jedlové) jsou v současné době v značně zchátralém stavu a přístup na rozhlednu na Studeném vrchu (vyhlášena za kulturní památku) je možný pouze na vlastní nebezpečí. V roce 1997 byla rekonstruována vyhlídka Hraběčin skok ve spolupráci s KČT Krásná Lípa. Spolu s Olympií Praha se SCHKO LH podílela poskytnutím základních informací na tvorbě turistického průvodce Lužických hor. Přesto chybí účinnější formy působení na širokou veřejnost uplatňované v civilizovaném světě. Snahou SCHKO LH je v nejvyšší možné míře zpřístupnit území CHKO LH návštěvníkům, při zamezení negativním průvodním jevům.

Cíle:

- ♦ vytvořit síť turistických stezek (pěší, cyklistické, pro koně).
Termín: do konce roku 2000
- ♦ vydání průvodce po CHKO s návštěvním řádem CHKO.
Termín: do konce roku 2000
- ♦ vybavení stávajících a připravovaných naučných stezek:
 - a) odpočívadly s přístřešky, lavičkami, zabezpečit studánky, vyhlídky
 - b) dvojjazyčnými informačními texty
 - c) vybavit turistické cesty odpadkovými koši a zabezpečit ve spolupráci s obcemi, Klubem českých turistů, ČSOP a dobrovolnými strážci OP pravidelný svoz odpadků.
 - d) Termín: průběžně

3.2.13.4. Přednášky, exkurze ...

Spolupráce s veřejností a hlavně vytváření citové vazby mladých lidí ke krajině Lužických hor by mělo být prvořadým cílem SCHKO. Bohužel tato činnost je naplňována jen dle časových možností jednotlivých pracovníků Správy, zpravidla mimo pracovní dobu. Samostatného pracovníka pro tuto činnost Správa nemá. Přesto se v uplynulých letech podařilo provést každoročně řadu besed a setkání, zejména se školní mládeží, zájmovými organizacemi a v médiích (rozhlas a tisk). Pravidelně SCHKO LH organizuje rovněž exkurze pro studenty a dospělé.

Od roku 1995 Správa CHKO spolupracuje se Střední lesnickou školou ve Šluknově v organizování praxí studentů v oboru ochrana přírody.

V roce 1997 jsme započali též spolupráci se střední zemědělskou školou v České Lípě. Pracovníci připravili několik výstav fotografií Lužických hor, kde se veřejnosti představili významní fotografové oblasti. K 20. výročí založení CHKO Lužické hory byla uspořádána výstava v Okresním vlastivědném muzeu v České Lípě. Správa se podílela i na výstavách ke Dni země.

Výchova, informační služba

Cíle :

- ♦ vydání propagačních materiálů o CHKO – brožury
Termín: do konce roku 2000
- ♦ spolupráce se sdělovacími prostředky (publikování, rozhovory - časopis Jizerské a Lužické hory, Planeta, Příroda, Českolipský a Děčínský deník)
Termín: průběžně
- ♦ spolupráce s veřejností - odborné konzultace a poradenská služba při stavební činnosti, výsadbách zeleně, ošetření dřevin
Termín: průběžně
- ♦ práce s dětmi - organizování besídek, přednášky, exkurze do krajiny
Termín: průběžně
- ♦ podpora utváření vztahu mladé generace k přírodě a krajině (přednášky, praxe SŠ, ročníkové, maturitní, diplomové práce)
Termín: průběžně
- ♦ organizování výstav
Termín: průběžně

3.2.13.5. Ovlivňování postojů stálých obyvatel

Správa CHKO Lužické hory spolupracuje s obcemi a okresními úřady zejména při zpracování ÚSES a ÚPNSÚ. Dále pak při odborném posuzování záměrů obce ve vztahu k životnímu prostředí (zejména péče o zeleň, sportovní a jiné akce pro veřejnost), zpracování žádostí o finanční podporu z programů MŽP, SFŽP a MZe.

V minulosti ze společenských organizací (sdružení) Správa spolupracovala zejména s KČT, ČSOP a ČRS. Velice se v postoji obyvatel projevuje zejména práce s dětmi a mládeží, kteří svůj zájem o přírodu a krajinu přenášejí i na své rodiče a jejich přátele a známé. Toto je však naplňováno jen v případě zájmu jednotlivých pracovníků o tuto činnost a zbude-li pro tuto činnost čas.

Cíle :

- ♦ prezentace poslání CHKO, význam uchování přírodních hodnot, zonace, krajinného rázu i ÚSES jako nástroje k dosažení trvale udržitelného rozvoje
Termín: průběžně
- ♦ spolupráce s obcními, městskými a okresními úřady i dalšími orgány státní správy, kvalifikované posuzování podnikatelských záměrů ve vztahu k uchování přírodních hodnot a krajiny, posudky staveb (začlenění do krajiny) - případně navrhnou alternativní řešení
Termín: průběžně
- ♦ poskytování konzultací o využití státních dotačních titulů (MŽP, MZe) možnost získání grantů aj.
Termín: průběžně
- ♦ spolupráce s nevládními organizacemi a jinými občanskými organizacemi (ČSOP, KČT, OS, nadace).
Termín: průběžně
Řešitel: SCHKO LH

Výchova, informační služba

3.2.13.6. Mezinárodní spolupráce

Pokračování a prohlubování přeshraniční spolupráce zejména se sousedním územím Landschaftsschutzgebiet Zittauer Gebirge, tj. Landratsamt Löbau - Zittau a Naturschutzzentrum Zittauergebirge Olbersdorf.

Dlouhodobé úkoly:

- ♦ vytváření společných projektů praktických opatření v ochraně přírody v příhraniční oblasti (sečení květnatých luk, revitalizační opatření apod.)
Termín: průběžně
- ♦ organizace společných setkání, přednášek, seminářů a výstav
Termín: průběžně
- ♦ spolupráce při monitoringu, mapování a průzkumech oblasti
Termín: průběžně
- ♦ vybudování příhraniční naučné stezky
Termín: 1999
- ♦ uspořádání mezinárodních seminářů o problematice Lužických a Žitavských hor, exkurze, práce s mládeží
Termín: průběžně od r. 1998

Řešitel: SCHKO LH, ve spolupráci s Naturschutzzentrum Olbersdorf a Landratsamt Zittau - Löbau.

Strážní služba, inspekční činnost

3.2.14. Strážní služba, inspekční činnost

3.2.14.1. Současný stav

Profesionální strážní služba pracovníků Správy CHKO LH je prováděna jen při terénních šetřeních jednotlivých pracovníků Správy. Správa nemá profesionální strážce OP, jejichž práce by byla přínosem zejména v působení na návštěvníky CHKO přímo v terénu. Za optimální považujeme 3 profesionální strážce. Dobrovolná strážní činnost není v současné době zabezpečována.

Činnost strážců:

- ◆ působení na návštěvníky (informační a průvodcovská činnost)
- ◆ sběr informací v terénu
- ◆ spolupráce se subjekty provádějícími managementové práce, práce v rámci PPK a jiné terénní práce v CHKO, dohled
- ◆ spolupráce při zachování genofondu
- ◆ vedení činnosti dobrovolných strážců

Krátkodobé cíle:

- ◆ obnovení činnosti dobrovolných strážců a zpravodajů OP (zaměřit se zejména na spolupráci s místními občany)
Termín: do konce roku 1999
- ◆ vytváření podmínek pro zvyšování odborných znalostí strážců OP
Termín: průběžně
- ◆ spolupráce se strážci ostatních CHKO a NP
Termín: průběžně

Dlouhodobé cíle:

- ◆ vytvořit na Správě 3 pracovní místa pro profesionální strážce OP
Termín: do konce roku 2003

Správa CHKO

3.2.15. Správa CHKO

3.2.15.1. Organizační uspořádání

Správa CHKO Lužické hory v současné době zajišťuje výkon státní správy v ochraně přírody a krajiny, vlastní odbornou činnost, koordinaci výzkumu a monitoringu na území CHKO LH, řízení a koordinaci programů jako Program péče o krajinu, Státní fond životního prostředí, Revitalizace říčních systémů, práci s veřejností, strážní a kontrolní činnost s 8 pracovníky. A to ve členění:

- ♦ Ing. Tomáš Besta - vedoucí Správy, zemědělství, lesnictví, práce s veřejností
- ♦ Jan Hlaváček - péče o mimolesní zeleň, správní a přestupková řízení, terénní a strážní služba
- ♦ Lenka Jurštáková - hospodárka, dokumentace, archiv
- ♦ Ing. Petr Knobloch - zástupce vedoucího, informatika, GIS, PPK, SFŽP, management
- ♦ RNDr. Marta Plánská - botanika
- ♦ Mgr. Zuzana Růžicková - hydrobiologie, ÚSES, stavební činnost, revitalizace
- ♦ Ing. Lenka Rychtaříková - ekolog, péče o mimolesní zeleň, práce s veřejností, PPK
- ♦ Helena Egertová - stavební činnost, územní plánování

Z výše uvedeného přehledu vyplývá, že činnosti jednotlivých pracovníků jsou kumulované, často velmi rozdílné, dle potřeby Správy. Vzhledem k narůstajícím úkolům je nutné personálně posílit vedení SCHKO LH obsazením:

- ♦ volného místa pracovníka specialisty na lesnictví, absolventa lesnické fakulty
- ♦ specialisty zoologa
- ♦ pracovníka pro styk s veřejností a výchovnou činnost
- ♦ pracovníka - odborníka pro krajinný ráz, územní plánování a obnovu vesnice
- ♦ 3 pracovníky pro terénní a strážní službu, údržbu zařízení a management

Pro zlepšení chodu Správy je potřebné umožnit civilní vojenskou službu jednomu vojákově, pro zabezpečování pomocných a údržbářských prací na Správě i v terénu.

3.2.15.2. Ekonomika

Provoz SCHKO LH je financován ze státního rozpočtu ČR přes ústřední pracoviště Správy chráněných krajinných oblastí ČR v Praze.

Tyto prostředky jsou jediným zdrojem pro provoz SCHKO LH. Jejich současná výše však umožňuje jen základní fungování Správy a nedává příliš prostoru pro rozvíjení dalších potřebných aktivit jako je: dopracování generelů ÚSES, rozsáhlejší strážní a informační služba, dokumentaristika, informatika a fotoarchiv, vydávání zpravodaje a propagačních materiálů, mezinárodní spolupráce.

Správa CHKO LH využívá ke zkvalitnění své práce i ostatních dostupných finančních zdrojů - grantů MŽP, PPK, RŘS, prostředků nadací apod. Tyto však jsou přísně účelově vázány a kontrolovány a nelze je využít pro financování provozu Správy.

Správa CHKO

V roce 1997 byla SCHKO LH přestěhována do vlastní zrekonstruované budovy, a vybavena nábytkem na standardní úrovni. Byla dovybavena výpočetní technikou, prostředky pro dokumentaci a byl obměněn a doplněn vozový park - osobní terénní a osobní automobil.

Finanční potřeby SCHKO

3.2.16. Finanční potřeby SCHKO pro další období:

Provozní prostředky:

- ♦ navýšení na částku **1 mil. Kč ročně**, se zvyšováním dle inflace

Mzdové náklady:

- ♦ mimo valorizaci mezd stávajících zaměstnanců navýšit o mzdové prostředky pro požadovaných 7 pracovníků

Investiční náklady:

- ♦ dovybavení správy výpočetní a jinou technikou **200. tis Kč**
- ♦ vybudování jednoduché terénní stanice ve střední části CHKO LH **500 tis. Kč**

Další náklady:

- ♦ inventarizační průzkumy, rozborů a analýzy, realizace plánů péče o ZCHÚ **500 tis. Kč ročně**
- ♦ ÚSES, zpracování generelů a jejich realizace **200 tis. Kč**
- ♦ záchranné programy botanické a zoologické **100 tis. Kč ročně**

Toto požadované navýšení prostředků je jako minimální, jeho výše poroste s dalšími připravovanými aktivitami Správy a s inflací.

Použitá literatura

- Burdová, (1994): MÚSES k.ú. Lvová
- Burdová, (1995): MÚSES Kunratice u Cvikova, Drnovec, Cvikov, Nový Bor
- Burdová, (1995): ÚSES Polevsko, Dolní Prysk, Horní Prysk
- Culek, M. (editor) a kol. (1996): Biogeografické členění České republiky, ENIGMA, Praha, 1996.
- Čadílek, Valeš, Reichl, (1994): Generel MÚSES k.ú. Kamenický Šenov
- ČHMÚ Praha, (1993): Hydrologická ročenka České republiky
- Demek, J. (editor) et al. (1987) : Zeměpisný lexikon ČSR, Hory a nížiny, Praha.
- Dostál, J.(1989): Nová květena ČSSR, 1. a 2. díl, Academia, Praha.
- Glöckner P. (1995): Fyzickogeografické a geologické poměry okresu Děčín. Nadace Vlastivěda okresu děčínského, Děčín.
- Härtel, H. et Härtel, H. (1992): Vstavačovitě louky u Chříbské. - Severočes. Přír., Litoměřice, 26: 59 - 62
- Hejný S., Slavík B. (eds.) et al. (1988, 1990, 1992, 1995, 1997) : Květena ČSR, 1. - 5. díl, Academia, Praha.
- Honců, M. (1990): Zvířena Lužických hor. - Bezděz, Vlastivědný sborník Českolipska, 1, 1990.
- Honců, M. (1995) : Vstavačovitě (*Orchidaceae*) Českolipska. - Bezděz, Vlastivědný sborník Českolipska, 3, 1995.
- Hromek, (1993): Plán MÚSES pro k.ú. Hrádek n. Nisou
- Hromek, (1993): Plán MÚSES pro k.ú. Rynoltice
- Hromek, (1998): Revize ÚSES k.ú. Krompach
- Hromková, (1995): Generel MÚSES pro k.ú. Kněžice, Petrovice, Heřmanice - část, Mařenice, Mařeničky, Dolní a Horní Světlá, Naděje, Trávník, Svor, Rousínov, Arnultovice
- Hromádka, J. (1956) : Orografické třídění Československé republiky. – Sborn. Čs. Spol. Zeměpisné, 61 : 3, 4 : 161 – 180, 265 – 299, Praha, 1956.
- Chvátal, P. (1996): Geologický inventarizační průzkum přírodní památky Bílé kameny. - Bezděz, Vlastivědný sborník Českolipska, 4: 115 - 123.

Použitá literatura

- Chvátal, P. (1996): Stav evidence pseudokrasových jevů v neovulkanitech v severních Čechách. - Sborn. přísp. ze semin. Pseudokrasové jevy v neovulkanitech, Praha, str. 20 - 24.
- Kopecký, L. et al. (1963): Vysvětlivky k přehledné geologické mapě ČSSR 1 : 200 000, list M – 33 – IX Děčín. Praha NČSAV, 1963.
- Kuncová, J. (1979): Botanický inventarizační průzkum SPR Vápenka. - Českosl. ochrana přírody, Bratislava, 19: 239 - 252.
- Löw, J. a kol., (1995): Rukověť projektanta místního územního systému ekologické stability. Doplněk, 122
- Marschner, H. (1982, 1983, 1985): Květena Šluknovského výběžku 1, 2. - Sborn. Severočes. Muz. - Ser. Natur., Liberec, 12: 45 - 108, 13: 25 - 62, 14: 41 - 84.
- Míchal, I., (1993): Generel regionálního ÚSES Českolipska
- Míchal, I., Stáhlík, (1991) : Severočeský regionální ÚSES
- Mikyška R. et al. (1968 - 1972) : Geobotanická mapa ČSSR. 1. České země. - In: Vegetace ČSSR, ser. A, 2: 1 - 204, Academia, Praha.
- Moravec J. et al. (1995): Rostlinná společenstva České republiky a jejich ohrožení. 2. ed. - Severočes. Přír., Litoměřice, suppl. 1/1995.
- Neuhäusl, R. (1962): Fytocenologický materiál z navrhované státní přírodní rezervace na Jezevčím vrchu v Lužických horách. - Sborn. Severočes. Mus., Histor. Natur., Liberec, 2 : 99 - 103.
- Novák, M., (1997): Jizerské a Lužické hory očima meteorologa. Jizerské a Lužické hory – duben : 14 - 16
- Plánská, M. (1996): Botanický inventarizační průzkum a biomonitoring NPR Jezevčí vrch v Lužických horách. - Bezděz, Vlastivěd. sborn. Českolipska, Česká Lípa, 4 : 199 - 234.
- Plánská, M. et Honců, M. (1996) : Chráněné rostliny Lužických hor. - Bezděz, Česká Lípa, 4: 235 - 242.
- Plánská, M. (1996) : Příspěvek k poznání květeny Lužických hor a jejich okolí. - Bezděz, Česká Lípa, 4: 179 - 198.
- Plánská, M. (1996): Plán péče o PR Marschnerova louka na období 1. 1. 1996 - 31. 12. 2000
- Plánská, M. (1996): Plán péče o PP Louka u Brodských na období 1. 1. 1997 - 31. 12. 2007

Použitá literatura

- Plánská, M. (1996): Plán péče o PP Kytlice na období 1. 1. 1993 - 31. 12. 2003
- Quitt, E., (1971): Klimatické oblasti Československa. - Studia geografica 16, Brno
- Sklenička, (1994): LÚSES k.ú. Krompach
- Sklenička, (1994): LÚSES pro území CHKO Lužické hory v okrese Děčín
- Smejkal, (1994): MÚSES na lesní půdě v CHKO Lužické hory v obvodu LHC Česká Lípa
- Smejkal, J., (1996): Plán péče NPR Jezevčí vrch na období 1. 1. 1997 - 31. 12. 2005 - fy EKOLES - MANAGEMENT, s.r.o., Jablonec nad Nisou
- Smejkal, J., Nožička, R., (1996): Plán péče NPP Zlatý vrch na období 1. 1. 1996 - 31. 12. 2005 - fy EKOLES - MANAGEMENT, s.r.o., Jablonec nad Nisou
- Smejkal, J., Nožička, R., (1995): Plán péče PR Vápenka na období 1. 1. 1996 - 31. 12. 2005 - fy EKOLES - MANAGEMENT, s.r.o., Jablonec nad Nisou
- Smejkal, J., Nožička, R., (1996): Plán péče PR Studený vrch na období 1. 1. 1996 - 31. 12. 2005 - fy EKOLES - MANAGEMENT, s.r.o., Jablonec nad Nisou
- Smejkal, J., Nožička, R., (1996): Plán péče PR Klíč období 1. 1. 1997 - 31. 12. 2005 - fy EKOLES - MANAGEMENT, s.r.o., Jablonec nad Nisou
- Smejkal, J., Nožička, R., (1996): Plán péče PP Pustý zámek na období 1. 1. 1996 - 31. 12. 2005 - fy EKOLES - MANAGEMENT, s.r.o., Jablonec nad Nisou
- Smejkal, J., Nožička, R., (1996): Plán péče PP Líška na období 1. 1. 1996 - 31. 12. 2005 - fy EKOLES - MANAGEMENT, s.r.o., Jablonec nad Nisou
- Svoboda, J. et al. (1964) : Regionální geologie ČSSR, Díl I., Český masív, sv. 1 (Krystalinikum), NČSAV, Praha.
- Sýkora, T. (1972): Příspěvek k vegetaci skupiny Klíče v Lužických horách. - Sborn. Severočes. Mus., Ser., Natur., Liberec, 4 : 54 - 96.
- Tvrdková, J. (1991): Vliv imisí na lesní porosty ve vybraných SPR CHKO Lužické hory. Pracovní zpráva, 13 s.
- Vlček, M. (1975): Inventarisační průzkum obratlovců v SPR Klíč. - Československá ochrana přírody, Bratislava, 15: 141 - 152.
- Vlček, M. (1973): Vertebratologické poměry ve státní přírodní rezervaci Jezevčí vrch. - Sborn. Severočes. Mus., Ser. Natur., Liberec, 5 : 13 - 28.
- Ziml, P. (1993): Plán péče o PP Ledová jeskyně na období 1. 1. 1994 - 31. 12. 2003

Použitá literatura

Ziml, P. (1992): Plán Péče o PR Louka u Brodských na období 1. 1. 1993 - 31. 12. 2002

Zákon ČNR č. 114/92 Sb., o ochraně přírody a krajiny

Zákon ČNR č. 289/95 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon)